

Hvorfor døde Emilie?

Kapittel én

Der begravelsen til Dragulf finner sted

«Løp fortere!»

«Jeg løper så fort jeg kan!» roper Tuva bak meg.

Vinden rusker meg i det mørke, nesten svarte håret, og sender lyse slanger gjennom de gule kornåkrene i Lysgårdsbakkene med hopptårnet fra OL ragende over oss. Det er sommer, det er sol, og viktigst av alt, vind. Jeg rykker i snøret til Dragulf, og han prøver så godt han kan å fly. Men Tuva løper ikke fort nok.

«Den hersens dragen nekter å lette!» roper hun igjen.

«Det er en han, og han heter Dragulf!» roper jeg tilbake.

Dragulf er en rød papirdrage jeg laget selv, som vinden nå begynner å ta tak i over Tuva. Vi løper nedover et dyretråkk tvers gjennom kornåkrene. Tråkket svinger brått, og jeg svinger etter som en ekspert.

«Nei, det er bare en drage!» roper Tuva igjen, og spurter så den nøttebrune hestehalen og panneluggen står rett bakover. Dragulf svever rett over fingertuppene hennes, men svingen min gjør at Dragulf skifter retning bort fra Tuva, og hun kaster seg opp og gir han et kjempepuff, og

vipps

så flyr Dragulf rett til værs, og Tuva deiser rett ned i komet med et kjempeboms. Jeg trekker hardt i nylontråden. Han holder på å styrte rett ned, men det kommer et vindkast og redder Dragulf, så han stiger elegant mot den blå sommerhimmelen med bomullsskyer.

«Sel!» roper jeg idet hodet til Tuva dukker opp mellom alt komet.

«Helt suverent!» sier hun med korn til halsen og brøyter seg mot meg. Borte med Range Roveren står pappa og onkel og snakker, men jeg hører ikke hva de sier. Onkel hadde ingen tro på at den ville fly. Jeg kjenner meg ekstra stolt da når jeg ser papiret til Dragulf blafre i vinden der oppe.

«Den flyr jo dødsbra!» sier Tuva. Han har steget langt oppi himmelen, nesten tre fjerdedeler av snøret er ute. Oppi der flyr det noen svaler, og under Dragulf troner hopptårnet over oss og kornåkrene og hele Lillehammer i enden av Mjøsa.

Pappa og onkel hadde kjørt ens ærend hit fra Valdres for å hente et sveiseapparat, og jeg og Tuva hadde ropt «JA» i kor når vi ble spurt om å være med. Sommerferie er av og til utrolig kjedelig, særlig i Valdres. Jeg kunne endelig hente Dragulf som jeg glemte da vi dro, og selvfølgelig måtte vi prøve han i en kornåker. Jeg elsker kornåkre.

«Jeg vet!» svarer jeg etter litt.

Vinden river tak i hettegenseren min, og det røde grovpapiret som var igjen fra bokbindet fra i fjor blafrer høylydt i vinden. Dragulf går høyere og høyere som bare drager kan, forbi måker og duer og svaler. Svalene flyr sykt høyt i dag. Mamma har lært meg at det betyr finvær, men jeg skjønner ikke helt hvorfor de flyr så høyt. Skal de sole seg, liksom?

«Kan jeg prøve?» spør Tuva.

«Snart! Jeg må bare se hvor langt jeg får ut snora. Onkel sa jo at den aldri ville fly,» sier jeg og fikler med snøret før Tuva brøler

«PASS PÅ!!»

og et megasterkt vindkast river i oss, og snoren blir slakk, og Dragulf styrter! Jeg gjør et kjempetrekk i snøret, men det er alt for slakt, og han styrter bare nedover. Det går i sakte film. Snøret og sløfene og alt seiler nedover i en slak bue. Det blafrer svakt i papiret til Dragulf før

knekk

Jeg løper mot kornet som svinger seg i vinden, der Dragulf forsvant.

«Nei,» puster jeg, «ikke dø.» før jeg kommer frem og drar kornet til sides.

Dragulf ligger nedi kornet, papiret opprevet og skjelettet knekt i to. Det høres ut som om onkell er i det fjerne, men dragen er ødelagt.

«Den ser litt død ut,» sier Tuva bak meg. Jeg kjenner tårene sprengte på, selv om det er helt sykt teit å gråte, særlig bare for en drage. I hvert fall foran jenter. Men jeg hadde brukt så lang tid på å lage den, og hadde gjort det helt uten hjelp fra pappa. Dragulf var perfekt! Tårene mine begynner å renne varmt nedover kinnene når jeg faller ned på knærne. Dritt, Tuva synes nok det er kjempeteit.

«Jeg hadde laga den selv!» hikster jeg. «Sshhh» sier Tuva og setter seg ned med meg. «Det var jo bare en drage!» Hun skotter mot restene, og jeg synes hun ser litt utilpass ut.

«Men det var min drage.» svarer jeg med gråten i halsen.

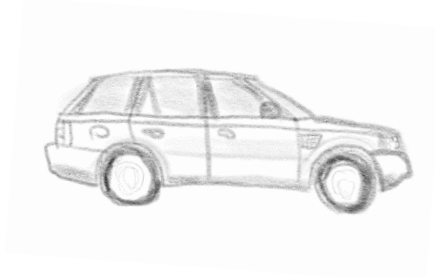
Det er stille en liten stund. Dragulf er bare det nå. Bare en drage. Riften i papiret deler fjeset jeg tegnet på i to, og flisene står spisse som kniver ut av de avbrevte kvistene

jeg surret sammen med hemp til et skjelett. Jeg tørker tårene mine med håndbaken.

«Vi må begrave den.» sier jeg.

Tuva lager en liten lyd og snur seg mot meg. Hun ser på meg med et ganske rart uttrykk i ansiktet.

«Jeg tror mamma hadde begravet den,» sier hun til slutt. Jeg nikker meg enig, og snufser.

På vei tilbake mot Begnadalen satt onkel og Tuva i forsetet og prata mens pappa prøvde å trøste meg i baksetet. Grantrærne suste forbi vinduet, og jeg var bare helt fortvila der jeg satt mens jeg holdt restene av Dragulf i henda. Rødt bokbind, fiskesnøre, sløyfer mamma skulle spare til jul, og de retteste kvistene jeg fant fra forlovelsesseika til onkel. Pappa var kjempestolt.

«Så, så, Willy. Det var jo bare en drage!» sa han.

«Jeg vet det!» svarte jeg sint. Pappa sperra opp øynene.

«Men hvorfor gråter du da?» spurte han. Jeg så ut vinduet og tørka kinna mine med ermet på den røde hettegenseren. Granskogen var i ferd med å gå over til løvskog.

«Fordi jeg laga den selv, og ville bevise for onkel at den kunne fly!»

Pappa lo høyt. Jeg tror onkel hørte hva jeg sa, for han kikka på pappa i speilet med et smil.

«Det går nok fint, William,» sa han fra forsetet og så på meg gjennom brilleglassa. «Du kan alltid lage en ny en! Kanskje den flyr litt bedre?» sa han og prøver å smile trøstende.

Pappa skulte olmt til onkel gjennom bakspeilet, som ble litt rød i ansiktet da han vendte blikket mot veien igjen. Jeg så heller ut vinduet, på alle løvtrærne som føk forbi. Kanskje avispapir var bedre drageskinn?

Den oransje Range Roveren til onkel raste videre nedover Begnadalen på Europaveien. Jeg så på trærne med panna i glasset der de føk forbi vinduet i et grønt skjær. Jeg tenkte på at snart var det høst, og da var alt jeg så på nå helt gult og rødt og brunt. Og så blir alt bare brunt, og så detter det brune av, og så blir det vinter med helt nakne trær. Og så kommer snøen.

Onkel sakka farten da vi kjørte forbi Bagn. Han og pappa diskuterer litt om vi skal handle, men de kom fram til at de ikke orka å trengje noe på butikken i dag. «Susanne får bare klage når vi kommer,» sa pappa.

«Ja.» svarte onkel.

Omtrent ti minutter forbi Bagn ligger Smedlund, og helt i enden av Smedlund lå gården til Tuva og onkel. Vi føk mellom husene i sentrum og forbi langedragsbrua som gikk over Begna til campingplassen. Vi suste videre forbi gården til Ingvald, så gården til Lars og Bjørg før vi kom til onkel og Tuva sin gård.

«Da var vi fremme!» ropte Tuva begeistret når den store, oransje Range Roveren svinga av og inn på gårdsveien. Det vesle, hvite gårdshuset med steintak, låven, de to siloene og det tomme sauefjøset ble større og større mens vi kjørte langs den to hundre meter lange smale grusveien som skar tvers igjennom de nyslåtte jordene. Forlovelsesseika til onkel og tante stod og raga som et minne midt ute på jordet. Mamma og pappa hadde også ei litt større forlovelsesseik hjemme.

Tuva er den mest utålmodige personen jeg kjenner, og hun kunne ikke fordra den nesten to timer lange bilturen fra Lillehammer. Hun nærmest hoppa ut av bilen i fart da vi stoppa. Jeg drog med meg det døde drageliket ut av bilen, så med tårevåte øyne ned i det opprevne smilefjeset jeg tegna på Dragulf. Jeg prøvde å smile som han gjorde, men det var ikke håp. Han var og ble stein død. Pappa tok sveiseapparatet ut av bilen og trilla det mot huset, men onkel kom til unnsetning og la en stor arbeidsneve på skuldra mi.

«Den er vel moden for søpla, tenker jeg.» sa han med snill stemme. Jeg bare så på restene i hendene mine.

«Pappa!» sa Tuva bestemt. «Han het Dragulf, og han skal begravet!» Onkel kvapp til. «Jeg er sikker på at mamma ville ha begravet den!»

Han ble litt blank i øynene, før han så skrått på Tuva og smilte.

«Hvor skal han begravet da?» sa han.

Jeg så at Tuva ble litt usikker, før hun møtte blikket mitt.

«PÅ KIRKEGÅRDEN!» ropte jeg sint opp mot himmelen.

«Nei, vet du hva ...» begynte onkel før Tuva hysja på han.

«Jeg har sett på film at når noen i familien dør brått, så begraver de dem i hagen og sånn!» sa hun og så på meg med trøstende øyne.

«Sånn som i Forrest Gump?» spurte jeg.

«Ja, akkurat som i Forrest Gump! Skal vi gjøre det med Dragulf?»

«Det kan vi sikkert» svarte jeg forsiktig, og så mot julesløyfene som blafra lett i vinden.

Det ble en veldig fin seremoni i solnedgangen den kvelden, der jeg felte noen tårer, og Tuva sang en vakker salme hun hadde lært av Fru Fredriksen. Onkel snekret et kors av listverket som var igjen fra da vi pussa opp sauefjøset, og jeg fikk brenne inn

Dragulf

med svipennen i den fineste løkkeskrifta jeg klarte. Etterpå kom mamma ut med pannekakerøre og den gamle steiketakka til kveldssolplassen bak låven, og satte i gang

med pannekakesteiking. Sauefjøset over tunet var helt stille, siden alle sauene til Tuva og onkel var på beite i fjellene. Jeg tenkte på Lamsleif, Ullstein og Ullrikke og alle de andre sauene der oppe mens jeg og Tuva trykte i oss mamma sine pannekaker med hjemmelaget blåbærsyltetøy fortere enn mamma kunne steke dem. Albert, storebroren til Tuva, var i Oslo hos moren sin med sommerjobben han hadde fått på en restaurant på Aker brygge, så han fikk ingen pannekaker.

«Eh det steiethakka amma og apa figh i bjyllpsgv?» spurte Tuva med en gigamunnfull pannekake. Hun tørket bort litt blåbærsyltetøy fra munnviken med håndbaken mens hun tygde på alt for mye kveldsmat.

«Hæ?» spurte jeg og mamma i kor. Tuva svelget unna, og prøvde en gang til.

«Er dette den steiketakka mamma og pappa fikk i bryllupsgave?» Mamma pleier egentlig å fyre i bålet og steike pannekaker på en jernplate, men det ble for mye styr denne kvelden.

«Ja! Det var en presang fra farmoren og farfaren dokkars. Eg ble jo nesten like glad som moren din, Tuva. Eg og hon, ja..., eg og Emilie satt akkurat som dokkar og spiste pannekakar rett fra den gamle vedfyrte steketakken til mormor da vi var små.»

Mamma ble alltid litt blank i blikket når hun snakka om lillesøsteren sin Emilie, moren til Tuva. Det var hun også da der hun satt og øste over mer røre på takka. Den gule substansen freste og bobla da den traff det varme, svarte stålet. Kanskje akkurat sånn som dette satt mamma og tante i gamle dager, og stirra forventningsfullt på pannekaker som stekte seg fine og brune mens mormor styrte på.

«Årh, disse pannekakene dine er helt suverene, tante» utbrøt Tuva.

«Det e faktisk ikkje mine pannekakar, sånn egentlig.» sa mamma blygt.

Jeg var i ferd med å ta en ny pannekake, men stoppet med den hengende i lufta. Jeg og Tuva så spørrende på hverandre, så på mamma.

«Dette e jo oldemoren dokkars sin familieoppskrift, og tradisjonen tro så fikk den yngste jenten i familien vite oppskriften til neste generasjon. Det var jo Emilie hos oss. Men då vi var gravide med dokkar to, delte hon oppskriften med meg og,» smilte mamma. Jeg så mot Tuva, hun var veldig blank i blikket hun også. Hun så kjapt mot meg før hun tørka seg i øyekroken med ermet på genseren. Jeg tenkte litt på det, Tuva gråter jo aldri?

«Hon tilpasset den litt, gjorde den til sin egen. Det e jo ikkje en tradisjonsrik rett ellar noe, som ... smalahove,» sa mamma og så skrått på oss. Jeg og Tuva hylte i kor.

«...men det ble til våre pannekakar. Og de e sykt gode» smilte mamma. «Og så kan vi ha Emilie litt med oss, når vi spisar det som egentlig var hennes pannekakar.»

Jeg og Tuva nikka oss enig.

«Men tante?» spurte Tuva.

«Ja, Tuvamor?»

«Hvordan døde mamma igjen?»

«Neei...» sa mamma og dro litt på det, «vi har jo snakket om det mange gangar før!» smilte hun og ruska Tuva litt i håret.

«Jo, men jeg vil høre det igjen!»

«Jeg også!» sa jeg.

«Vel...» sa mamma og strakk seg litt med steikespaden i været.

«Det var litt ut på seinsommaren for nesten elleve år siden. Eg gikk jo med en liten bråkmakar i armkroken, som skreik og lo om en annen og styrte på,» smilte hun mens hun kløyp meg i nesa. «Og Emilie gikk gravid med en liten jente i magen. Geitramsen var i ferd med å avblomstre, og det føk mange sånne dundottar igjennom lufta, endå finare enn med løvetann.»

«Var mamma mye kvalm da hun var gravid med meg?» spurte Tuva.

«Neida, hun var ikkje det! Det var ikkje noe som tydet på at hun var syk eller noe sånt. Det var ikkje det som gjorde at det skjedde heller.»

«Jeg synes det er så rart at det liksom... er ikke sykehusene i Norge kjempeflinke? Du jobber jo på sykehus!» sa Tuva.

«Jo, de e kjempeflinke. Men det e fortsatt veldig farlig å føde! Det e veldig mye som kan skje, sånne komplikasjonar som kan oppstå.»

«Komplikasjon?» spurte jeg og Tuva i kor.

«Ja, sånn... at det skjer noe uforutsett! Sånn som med deg då du brakk händleddet i fjor Tuva, når du fikk betennelse i bruddet!» sa hun og pekte på Tuva med steikespaden.

«Æsj nei det var noe herk!» sa Tuva og hutra seg.

«Nei, det e ikkje noe bra i det hele tatt!»

«Hva skjedde med tante Emilie da?» spurte jeg. Vi hadde hørt historien mange ganger før, men det var alltid noe jeg ikke husket. Noe mamma fortalte som jeg ikke visste fra før, hver gang hun fortalte den.

«Nei, det var en av de nettene da, når hon skulle føde.»

Denne delen var så spennende, jeg og Tuva hadde sluttet å spise og satt framoverlent med albueene på knærne og vidåpne øyne, og lyttet.

«Alle var i huset vårt hjemme på Lillehammar, nærmest sykehuset, sidan det var så kort tid til hon skulle føde. Så gikk vannet!»

«Vannet?» spurte jeg.

«Fostervannet, din idiot.» sa Tuva.

«No må vi være snille her!» sa mamma litt strengt og litt på tøys. «Men det var ikkje bare det som gikk. Vanligvis er jo det bare vått og ganske gjennomsiktig, som vann. Men når Emilie reiste seg, var nattkjolen hennes og sengetøyet fullt i blod.»

Jeg fikk en hard klump i magen, og skotta bort på Tuva. Hun satt framoverbøyd med store øyne og henda i fanget.

«Så vi ringte sykehuset og eg sa vi måtte få på plass et akutt traumeteam før vi kom. Vi hadde ikkje tid til å vente på

noe ambulanse, så Kåre, Arild og Emilie bare hev seg i bilen og kjørte. Så måtte eg bli igjen med deg, William.»

«Kunne ikke du bli med, da? Fru Fredriksen kunne jo passet på meg!» sa jeg. Fru Fredriksen er den nærmeste naboen vår, og har passet meg og Tuva mye da vi var små.

«Vi hadde ikkje tid til det, gutten min.» sa mamma. «Men... ja.» sa mamma med litt gråtkvalt stemme.

«Emilie overlevde jo ikkje. Blodtapet ble for stort, og hun hadde besvimt da de kom fram til sykehuset. Men de klarte å ta ut deg Tuva, med keisarsnitt. Kåre sa at du nesten hylte før de hadde tatt deg ut, du var helt sprell levende.» sa mamma og smilte til Tuva med tårer i øynene. Tuva hadde blanke øyne igjen, hun så litt bort og tørket seg med ermet.

«Så ja... huff,» sa mamma og samla seg litt. Hun satt på knærne med henda på lårene. «Da var det oss fem igjen! Og vi e jo en fin storfamilie.»

Jeg og Tuva mumla oss enige og gafla i oss mer familiehistorie.

Sola forsvant bak Kvelvåsen, og Venus begynte å komme frem sammen med knotten. På alle andre tider av året pleide jeg og Tuva ofte å snike oss ut på natta for å ligge på låvetaket og se på stjernehimmelen. Men på sommeren var det for lyst til å se noe særlig, og det var alt for mye knott. Da så vi bare Venus, som er det noe av det lyseste vi kan se på stjernehimmelen utenom månen og sola, nest etter den internasjonale romstasjonen.

«Det var siste rest med røre!» sa mamma og helte ut en stor klatt som dekket nesten hele steiketakka. Jeg og Tuva pleier å dele sisteresten, selv om vi alltid er stappmette før den kommer. Knotten begynte å klø veldig.

«Det er den største sisteresten noen gang, tror jeg.» sa Tuva og så panisk på den boblende, lyse substansen. Det har aldri hendt at vi ikke har klart siste rest.

«Det er bare å hive innpå, vi kastar ikkje mat her i huset!» sa mamma.

Sammen med mamma brukte jeg og Tuva de tre ekstra store steikespadene for å snu sisteresten, før vi smurte den

stekte siden med alt for mye blåbærsyltetøy. Mamma brettet den over, dro den over på frokostbrettet og sendte det over til oss.

«Lykke til!» sa hun, drog ut støpselet på takka fra skjøteledningen, og tok med seg bollen som hadde røre i seg og alt det andre inn. «Ta med dokkar inn takken når den har kjølt seg ned litt!» ropte hun mot oss før hun forsvant inn i det vesle, hvite gårdshuset.

Jeg kasta et blick på pannekaka, og et på Tuva. Hun møtte blikket mitt, og knuste en knott i panna si med tommelen.

«Jeg vet ærlig talt ikke om jeg klarer dette.» sa hun fortvilet.

«Tøv, vi må.» sa jeg, og tok en håndfull gigapannekake og trykket i meg. Det smakte himmelsk, selv om jeg var desidert kjempemett. Hendene mine ble fulle i kjempemørkerødt, deilig blåbærkliss.

«Vi må før knotten spiser den.» sa Tuva og rev av en stor bit og stappa den i munnen.

«Før den spiser oss, mener du.» sa jeg, og så gjennom de små, svermende insektene opp mot månen. Jeg smilte.

Kapittel to

Der jeg og Tuva kjører Olabil

Dagen etterpå lå vi og slanga oss i gresset på marka, sommerleie sommerbarn. Det var så høyt at det nådde oss til livet om vi stod, og ingen kunne se oss når vi lå slik på rygg nede i gresset med syklene våre strødd rundt oss. Det var like før onkel og pappa måtte ta slåtten her på jordene ved elva.

Det var over en måned igjen av sommerferien, som alltid betydde over en måned igjen i Smedlund. Lufta var fylt av fuglekvitter og sus fra vinden som slikka over jordene, og Begna som skvulpet i vei bak alt sammen. Men det kom ingen breking fra sauefjøset, sauene var fortsatt på fjellbeitet. Pappa hadde ferie i tre uker til for å hjelpe onkel med å skru på den gamle, hvite minibussen de kjøpte i Sverige i fjor. Mamma jobbet, men hun kom alltid hit i helgene. Det var to dager til helg.

«KJEEDELIIG!»

ropte Tuva mot den nesten skyfrie seinsommerhimmelen.
Et par kråker letta forskrekka fra forlovelsesseika.

Hun så opp mot himmelen, og tygde et strå så det vaia frem og tilbake. Tuva så egentlig ganske kul ut, der hun lå med henda bak hodet i hvit Simpsons-T-skjorte, dongerishorts og hestehalen og panneluggen hun alltid har. Jeg lå med en utstrakt hånd og prøvde å dekke til de forskjellige skyene som seila over himmelen i forskjellige former.

«Føler du etter hvert at sommerferie er minst like kjedelig som det er digg?» spurte jeg Tuva med ett øye lukket, der jeg sikta mot skyene.

«Digg eller ikke, jeg har ikke planer om å komme tilbake til skolen.»

«Hvorfor ikke? Du har vel ikke tenkt å... skulke?»

Hun snudde hodet mot meg.

«Hvorfor kan jeg ikke det? Det er jo utrolig kjedelig der.»

Hun hadde et poeng. «Men vi må jo på skolen,» prøvde jeg.

«Sier hvem? Pappa? Lærerne? Spar meg.»

«Alternativet er jo å ligge her og gjøre ingenting, da.»

«Heller det.»

En ørn seilte på varmluftsøylene langs fjellsidene, stadig på utkikk etter mer mat til sultne unger. Onkel Kåre har sagt at det er den samme ørna som tok lammene våre da vi var små, men jeg tror han bare prøver å skremme oss. Han sa også at en gang hadde en stor ørn tatt med seg en jente i Nord-Norge, men jeg kunne umulig tenke meg at en ørn kunne få med seg en treåring slik.

«Hva er det som gjør at du ikke vil?» Tuva hadde ikke snakka noe som helst om skolen denne sommerferien, men jeg hadde overhørt pappa og onkel snakke om at hun ikke trivdes. Trivdes er et ord jeg har skjønt at de voksne bruker mye.

«Du skjønner ikke uansett,» sa Tuva og reiste seg opp. Jeg satte meg også opp, med henda i bakken.

«Hvorfor ikke?» sa jeg krast. Av og til blir jeg ganske irritert på Tuva, når hun ikke gir meg en sjans.

«Fatter du hvor heldig du er?» sa hun mens hun snudde seg mot meg og slo ut med armene. «Det er jo sikkert tretti stykker i klassen din dette året, og det begynner jo bestandig noen nye!»

«Det er jo bare A-klassen...»

«Nettopp! Dere er jo to klasser til og med! Vi er syv! SYV stykker i sjette klasse etter sommeren!» tordna hun og rekte sju lange fingre mot meg. «Syv! Og alle sammen bortsett fra meg er gutter! Det finnes til og med ingen femteklasse! Og de jentene i syvende er ikke noe gøy de heller.»

Hun deisa ned igjen på rompa, la armene rundt knærne og stirra beint framover. Jeg prøvde å følge blikket hennes, det så ut som om hun stirra mot den gamle rustbrune traktoren som stod under forlovelseseika. Pappa ville

kvitte seg med den, men mamma hadde noen planer med noen blomster og sånn på og rundt den. Det ville se fint ut i et hageblad, hadde hun sagt.

«Hva er ikke gøy med dem?» spurte jeg. Tuva svarte ikke med en gang.

«De maser bare i vei om sminke og ditt og datt, og gutter her og gutter der. ER DET MULIG å være mer kjedelig??»

Jeg lo og tenkte på Arthur, bestekompien min hjemme på Lillehammer. Han prata mye om jenter.

Vi satt der, stille i noen minutter mens Tuva fortsatte å studere traktoren. Kråkene hadde vendt tilbake til forlovelsesseika, men det så ut som om de skotta varsomt ned på oss der vi satt. Jeg gløtta blikket mot graven til Dragulf. Tuva så ned i bakken framfor seg, som hun pleier når hun tenker på noe. Jeg følte jeg kunne høre det knake der inne i hodet hennes.

«Skulle ønske du gikk på skole her.» sa hun til slutt, og så mot meg. Jeg smilte fra øre til øre.

«Skulle ønske du gikk på skole med meg, jeg.» sa jeg.

«Jeg kan jo ikke ta buss så langt hver dag!» ropte Tuva og slo ut med armene. «Herrefred, jeg tror ikke det går noe buss en gang!»

Jeg lo høyt. «Kanskje ikke,» smilte jeg.

Hun så mot syklene. «Ikke kan jeg sykle heller, det hadde i hvert fall ikke gått.» sa hun og slengte seg tilbake i gresset. «Og jeg kan heller ikke kjøre, siden jeg ikke har blitt elleve år enda.»

Jeg nikka forståelsesfullt og så på sollyset som delte seg opp i tusen små flimmer og dansa i takt med vinden gjennom de sommergrønne bladene på forlovelseseseika som ruva over oss. Det var ikke veldig lenge til vi kunne plukke nøtter på klatreturene våre oppi der.

«Nei, jeg sitter nok fast her resten av livet! Kommer til å bli her på denne fordømte gården og mate høns og sauer til jeg blir åtti og kjører traktoren utfor brua med et uhell»

«Et «uhell»,» sa jeg og laget gåseøyne med fingrene. Tuva lo høyt. Hun ler av alt jeg sier når jeg prøver å være morsom, uansett hvor stygt det er. Det er en av mine favoritt-ting med Tuva.

«Nei, nå» sa Tuva og reiste seg opp mens hun børsta av halvtørkede gressrester fra buksa. «Nå gjør vi noe.»

«Hva da?» spurte jeg.

Tuva la armene i kors med en hånd mot haka og tromma med fingrene på underleppa si. Det blikket hun hadde mot campingplassen nå, var utelukkende dårlige nyheter.

«Jeg vil ha is.» sa hun til slutt, uten å flytte øynene fra campingplassen.

«Jeg har ikke penger.» sa jeg.

«Ikke jeg heller.» svarte Tuva.

«Det gikk helt sykt dårlig sist gang vi stjal is fra kiosken til Knut.»

«Jo, men da ga vi jo isen til Dagros. Nå er jo hun på fjellet med Kusymre og alle de andre kyrne til Ingvald!»

«Hva har det med noe som helst å gjøre?» spurte jeg og hev ut armene. Jeg følte ikke for å tirre på oss Knut i dag.

«Nei, altså, om isen blir stjælt bare for å havne i ku-mager så skjønner jeg jo at Knut blir sinna. Men nå er det jo til en god sak!» forklarte Tuva.

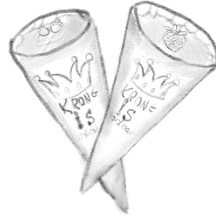
«Hva er den gode saken da?» spurte jeg.

«Ekte menneskemager!» sa Tuva og klappet seg på magen med et lurt smil.

«Men vi trenger en fluktplan!» utbrøt jeg.

«De ligger jo der!» gestikulerte Tuva mot syklene.

«De er ikke en god nok fluktplan,» sa jeg og blikka hintende mot verkstedet til pappa og onkel.

Vi sykla så umistenksomt vi klarte bort til verkstedet, og satte syklene pent utenfor porten. Jeg gikk inn sidedøra, sneik meg forbi den gamle, hvite Mercedes minibussen pappa og onkel dreiv og bygga på, og åpna garasjeporten før jeg dro presenningen av olabilen vår. Vi hadde enda ikke kjørt den i år, siden mamma hadde lagt ned olabilforbud etter Tuva knakk armen i fjor da hun falt ut mens vi sladda rundt på jordet bak siloene.

«Altså, om vi kjører olabilen bort til kioskbua på campingen kommer alle til å høre oss. Det går jo ikke om alle ser på oss når vi skal stjele is», sa Tuva.

«Vi skal «låne» is,» sa jeg med gåseøyne. «Vi må jo gi den tilbake senere når vi har penger og kan kjøpe is på butikken.»

«Ja, kioskbua er jo litt som en isbank.» sa Tuva. «Håper den ikke tar renter, for nå skylder vi den MYE is.»

Jeg måtte le høyt igjen, og trilla olabilen ut garasjeporten før jeg lukka den igjen med knappen på innsiden.

«Men hallo, vi kan faktisk ikke kjøre den bort!» hviskeropte Tuva. «Alle kommer til å høre bråket fra motoren!»

«Vi triller den bort! Så må vi bare håpe den starter der borte.» Jeg begynte å skubbe mens jeg så nedover hovedveien. Jeg var sikker på at jeg så onkel og pappa komme gående, men jeg ville absolutt ikke vente for å sjekke. «Kom!» sa jeg til Tuva før vi trilla bilen ut på det lille stykket av hovedveien før krysset med brua.

Vi må ha sett litt mistenksomme ut, der vi trilla en motorisert olabil over brua til campingplassen. Flere av gjestene begynte å se rart på oss mens Begna klukka og skvulpa under oss da vi var komnt på brua. Vanligvis pleide vi bare å rase full fres igjennom campingplassen for å kjøre av gårde på grusveiene.

«Men hvor skal vi flykte?» spurte jeg da vi var på brua.

«Vi kan stikke hjem igjen eller noe.» svarte hun. Heldigvis stod kioskbua rett over brua. «Knut tør ikke å ta oss når tante og onkel er der.»

«Og om de hjemme spør oss hvor vi fikk isen?» spurte jeg mens vi stoppa ved bua.

«Vi sier bare at vi «lånte» den,» sa Tuva og viste hermetegn med fingrene. Jeg smilte, men hjertet mitt hamra der vi stod, klare til Operasjon Islåning.

«Ser du Ann-Mari noe sted?» sa Tuva. Kiosk-dama hadde ikke like sterkt haukeblikk som Knut, men operasjon iskrem ble atskillig vanskeligere om hun kom bort til den vesle campingplasskiosken på tre kvadratmeter samtidig som operasjonen skulle gjennomføres.

Jeg speida lenge og vel forbi den tomme bua og mellom spikertelt og campingvogner, men der var det ingen kioskdamer, og heller ingen Knut. Knut er en svær, litt skummel fyr som eier campingplassen. Tuva mener han

hater barn, men jeg er helt sikker på at han bare hater oss to.

«Jeg tror kysten er klar,» sa jeg spakt.

«Hei hvor det går,» sa Tuva mens hun gikk rett bort til kioskbua, tok ut en hårspenne fra håret og dirka opp den svære hengelåsen på luka. Akkurat som hun hadde gjort så mange ganger før. Med et par skuelystne campinggjester som tilskuere smatt hun inn under luka så den smekka igjen, og kom ut noen sekunder senere med to kroneis i henda.

«Og hei hvor det gikk!» sa hun og rakte meg en kroneis med jordbær. Hun tok sjokoladekroneisen sin med den spisse enden i munnen og gikk fort mot olabilen. «Kmmr dmm?» sa hun til meg uten å miste kroneisen, og gestikulerte med hodet mot brua.

«Han kan jo bare ta bilen og følge etter oss!» sa jeg og tenkte på det store, gule og amerikanske monsteret av en bil som Knut hadde.

«Jamen i svarte, da må vi jo komme oss av gårdel!» kveste Tuva og satte seg i passasjerstet på olabilen. Jeg ga henne kroneisen min, og prøvde å starte motoren med å dra i startsnora.

Motoren sa «**who-whoa-bla-blurk**» uten å starte. Jeg tenkte noen stygge ord jeg ikke fikk lov av mamma å si.

«Få gang!» kveste Tuva. «**who-wlo-wlo-wham**» sa motoren igjen mens olabilen ristet. Men den nektet å starte.

«Du må pumpe bensin i forgasseren!» kveste Tuva igjen.

«Åh herrefred!» kveste jeg tilbake. Jeg hadde glemt det, men jeg klemte tre ganger på den vesle, svarte gummiblæra ved forgasseren, og dro i startsnora igjen.

«**Who-whowhowobrlooOOOm-blublublublublub**» klukka motoren da den starta. Plutselig hørte jeg en annen, mye høyere motordur.

Tuva hylte mens den enorme, gule Hummeren til Knut kom til syne bak spikerteltene i krysset på grusveien, der

den delte seg mot Bagn eller sørover mot gårdene på Steinsetra. Det var et ustanselig høyt motorbrøl før Hummeren bråbremsa i grusen så det sa «SKKRSH» og blokkerte grusveien.

«MEN I GUDRANDE FADERLAND» ropte Knut mens han hoppa ut av bilen og begynte å gå mot oss i de blanke, svarte skinnstøvlene sine. Han gikk alltid i skinnstøvler, hadde alltid et illrødt tryne, og hadde alltid på seg en svær, brun cowboyhatt i skinn som skjulte en svær måne og en hentesveis. Vi visste det fordi vi pleide å stjele hatten hans.

«KOMDEGINNVIMÅKJØRENÅÅÅÅ!!!» hylte Tuva.

Jeg hoppa fram på olabilen og svinga meg som en ekspert imellom røra i velteburet og inn i førersetet. Jeg kjente vibrasjonen fra motoren da jeg ga bønn gass rett fram mot Knut og Hummeren.

«HALLODUMÅRYGGGESEKNUTKOMMER!!!!!!!»

«Vi har jo ikke revers!» ropte jeg og svingte først til høyre, så brått til venstre med foten like hardt på gassen så

olabilen snurra rundt og spruta grus over hele Knut. Jeg slapp gassen litt så olabilen stoppa å rotere, før jeg tråkka klampen i bann igjen og spruta mer grus før vi føk over brua.

«Hvor skal vi kjøre nå??» hylte Tuva.

Jeg kikka rundt meg lynkjapt mens vi nærma oss europaveikrysset i midten av den bittelille husklynga som var Smedlund Sentrum. Jeg så at gnistene stod ut av verkstedet, og bråsvingte til venstre inn på europaveien og rett til høyre igjen ved verkstedet.

«Vi må søke asyl!» ropte jeg. Jeg var nervøs over hva pappa og onkel kom til å si. Det var de jeg hadde sett, de måtte ha kommet inn i verkstedet rett etter vi stakk.

Vinkelsliperen skreik mens den fila i metallet på karosseriet til den gamle minibussen da vi bråstoppa foran garasjeporten. Pappa hørte oss over bråket, stoppa slipinga og løfta opp den store, gjennomsiktige beskyttelsesskjermen fra ansiktet. Jeg slukka motoren.

«Dæsken! Jeg så at olabilen var borte da vi kom nettopp!»
sa han før han ropte megahøyt

«HOI, BRODERN!»

over knitringa fra
sveiseapparatet så høyt at onkel kvapp så mye at han rykka
til med sveisepistolen. Han reiv av seg den røde
sveisemaska med flammer på i sinne.

«I helgoland, nå rota jeg til sveiseskjøten, Arild! Hvorfor
rop... åja, hei, unger!» Den sure mina til onkel gikk rett
over til et stort smil da han så oss i olabilen. Minibussen
stod mellom dem som et slitent, hvitt og rustent esel.

«Har dere fått is av Ingvald?» spurte pappa.

«Nei, vi «lånte» den fra campingbua,» sa Tuva og viste
hermetegn før hun rev av papiret på kroneisen. Pappa lo
høyt.

Jeg lo også litt når jeg så at fanget til Tuva var fullt i smuler
fra den knuste kjeksen til kroneisen.

«Åja, dere hadde «penger» også?» sa han tilbake med like hermetegn.

Jeg ble lei meg igjen når jeg innså at akkurat det samme sikkert hadde skjedd med min kroneis.

«Nei, er du gal?» sa Tuva hoppa ut av bilen for å børste av seg. Jeg klatra ut, jeg også og så meg nervøst over skuldra. Knut hadde ikke fulgt etter oss over brua. Pappa, onkel og Susanne hadde krangla så mye med han oppover åra at han ikke turte å snakke med de lenger.

«Det årner seg nok, Willy,» sa pappa mens jeg så mot brua. «Jeg ser at Knut står og speider etter oss der borte over Begna.» sa han og la hånda si mellom øynene og beskyttelsesmaska på hodet for å skygge for sola. «Jeg så faktisk hele operasjonen deres også, det var dæslig godt jobba!»

«Vil dere være med oss i verkstedet i dag?» spurte onkel. Jeg heiste på skuldrene og følte meg egentlig ganske trygg med han og pappa.

«Nei,» sa Tuva resolutt. Jeg så at onkel ble litt skuffa.

«Hva skal vi gjøre på da?» spurte jeg oppgitt.

«Jeg vil ha brus,» svarte hun.

«Ingvald er tom for brus.» svarte jeg og tenkte litt. Vi hadde hengt rundt huset hans i hele går, og i dag sendte han oss på dør etter vi hadde spist frokost der. «De har drukke upp all brusen! No må de koma dekk ut i sola og få litt fargje i ansiktet.» sa han da.

«Vi stikker til butikken!» sa jeg.

«Vi har ikke penger,» sa Tuva. «Pappa, kan vi få penger?»

Onkel så skeptisk på Tuva. «Dere kunne jo ha spurt om det i sted før dere stjal is, da.» svarte han.

«Komigjen'a bruttern! Unga må da få stjele is av og til, det er jo ikke i nærheten av hva vi fant på da vi var i elleveårsaldern!» kontra pappa til onkel.

Onkel snøfta, men jeg så at han prøvde å gjemme unna at smil. Han dro fram lommeboka si mens han lata som han var misfornøyd, og plukka ut en femtilapp.

«Ikke kjøp noe anna enn hver sin brus da! Og jeg skal ha igjen vekslepengene!» sa han og rakte den grønne femtilappen i hånda til Tuva. Hun grafsa den til seg lynkjapt og hev den rett i lomma bakpå dongerishortsene. Jeg gikk bak til olabilen og starta motoren igjen. Nå starta den med en gang jeg dro i snora.

«For hedens skyld, ikke kjør europaveien da!» klaga onkel til oss.

«Der er jeg faktisk enig, unger. Selv om vi gjorde sånt da vi var små, var det mindre trafikk! Og det var fortsatt dritfarlig!» sa pappa.

«Greeceit,» sa vi i kor da vi satte oss inn i olabilen igjen, og kjørte av sted. Jeg snudde foran garasjen og ut på hovedveien, men jeg svingte ikke til høyre inn på brua igjen.

«Hallo, kjører du europaveien likevel?» sa Tuva og sperra opp øynene før hun så på meg.

«Vi kan jo ikke kjøre grusveien? Se bak oss da, Knut står jo ved brua, og Hummeren blokkerer fortsatt grusveien!»

Vinkelslipinga til pappa hadde starta opp igjen før vi kom ut på hovedveien.

«De hører jo ikke at vi kjørte denne veien uansett.» sa jeg rolig. E16 mot Bagn var smal og svingete og full i trailere og bobiler, men mye raskere å kjøre på enn den gamle grusveien.

«Greit,» sa Tuva og la armene i kors. «Men da tar du skylda om vi får kjeft av tante.»

«Har du ønska deg ny sykkel til bursdagen da?» sa jeg over motorduren mens vi suste av gårde, med Begna glinsende på høyresida imellom store, høye og grønne fjell gjennom Begnadalen.

«Javisst! Den skal ha tjuefire gir, minst!» svarte hun. Solå speila seg i kvelvene i elva.

«Jeg gleder meg sykt, jeg er så hersens lei av det raklet mitt,» sa hun over motorduren. Jeg var redd for om Tuva

ville få en sykkel som var kulere enn min, om hun fikk en til bursdagen sin om noen uker.

«Det er litt rabalder fra giret på den, ja. Du må huske å smøre kjedet!» gjentok jeg fra pappa.

«Smøre ditt og smøre datt, den går jo fortsatt fremover!» svarte hun. En mørk, gammel Volvo suste forbi oss med dunkende stereoanlegg. De ropte noe ut vinduet i det de kjørte forbi, men kjente verken de eller bilen igjen.

«Hvor langt er det igjen nå da?» spurte Tuva nervøst.

«Fem minutter, kanskje? Vi er litt over halvveis nå.» svarte jeg.

Jeg kjente meg uvanlig modig i dag. Hjertet hadde slutta å pumpe etter vi hadde flykta fra Knut, men det satt fortsatt i en slags kulhet i meg. Jeg følte meg skikkelig kul der jeg suste på europaveien i verdens garantert raskeste olabil.

Jeg sleika i meg litt halvsmelta kroneis og prøvde å unngå å få kjekssmuler i fanget like før

og den store, gule Hummeren til Knut sneisa forbi oss alt for tett i minst hundre og tyve kilometer i timen. Jeg kvakk så mye at jeg rykka rattet til høyre, og Tuva hylte i det vi seilte av veien og svedde to sekunder før vi landa i gresset ved elvebredda med et brak.

«Hjelp!» ropte Tuva da hun fløy ut av olabilen igjen, akkurat som i fjor. Hun landa med et høyt klask i elvebredda på de runde elvesteinene.

Jeg kastet meg ut av olabilen og løp til Tuva og begynte å dra i armen hennes for å få henne opp på beina igjen. Den hvite t-skjorta hennes var full i støv og jord.

«AU!» skrek hun. «Ikke dra, det gjør vondt!»

Jeg så ned, og beinet hennes var kilt inn mellom to store steiner. “Har du brukket noe?!” ropte jeg. “Unnskyldunnskyldunnskyld! Jeg må få deg løs!” ropte jeg.

«Jamen så hjelp meg da!» klynka hun. Jeg gikk foran henne og rikka på en av steinene, så hun fikk dratt leggen ut fra mellom dem. Det var et ganske stort sår på kneet som var

mellom steinene, og hendene hadde blodige sår fra da hun tok seg for, og de var fulle av småstein fra elvebredda. Hun reiste seg opp, børsta seg på lårene med baksida av hendene, og så i retningen der Knut forsvant av gårde.

«Han kjører jo til og med fortere enn pappa. Trodde ikke det gikk an, jeg,» sa Tuva.

«Du blør,» sa jeg. Blodet fra skrubbsåret på kneet hadde begynt å renne, som en liten perle som slanget seg nedover leggen hennes. Tuva så ned på kneet før hun resolutt satte seg ned på en stein i vannkanten. Jeg satte meg at rett ved henne.

«Går det bra?» spurte jeg.

«Jada, helt suverent.» svarte Tuva. Jeg kokte over av dårlig samvittighet.

«Unnskyld,» sa jeg.

«Det var jo ikke din feil! Knut var jo sikkert fire centimeter fra å kjøre over oss og hele olabilen,» sa hun mens hun rolig vaska henda sine i elvevannet.

Hun er et av de modigste menneskene jeg kjenner. Blodet fra hendene hennes blanda seg med elvevannet og ga det et rødlig skjær nedover med strømmen, men da hun tok de opp igjen så det ikke så ille ut lenger. Hun pilla ut noen småstein fra dem før hun satte seg ned fra steinen, og gikk løs på det oppskrapa kneet i elva.

«Det ser jo ikke så ille ut når du får vaska det litt, serru,» sa hun.

«Hva gjør vi nå da?» sa jeg og så på olabilen. Det ene bakhjulet stod helt skeivt, og ett av framhjula hadde falt av.

Tuva fikk ikke svart før vi hørte en velkjent lyd overdøve suset fra elva. Tøffingen ble høyere og høyere, og nedover europaveien kunne vi se en sliten, rød traktor som snegla seg opp igjennom dalen. Vi visste at den gamle bestevennen vår satt bak rattet.

«Ingvald!» ropte vi i kor.

Da traktoren Gudrun kjørte ut på siden av veien der vi stod, hoppa en gammel, lang og hengslete bestevenn i

grønn felleskjøpetkjeledress med hvitt hår, snillbrune øyne og blå caps ned fra førerisetet. Ingvald har drevet gården nærmest brua i snart seksti år, akkurat som faren hans gjorde før han, og faren hans gjorde før der igjen. Jeg og Tuva pleier ofte å dra over veien for å hjelpe han med å skru på Gudrun, eller mate kyr, måke møkk eller hva enn den gamle kallen trengte hjelp til.

«Det va då heisle... ka e det som ha skjedd her, då?» sa han fortvila og så på kneet til Tuva og så den ødelagte olabilen. Det hadde begynt å blø igjen. Hun hadde gjemt henda bak ryggen.

«Vi skulle bare ha brus på butikken,» sa Tuva,

«Men Knut holdt på å kjøre oss ned,» fortsatte jeg. Den gamle mannen rynka på de bustete øyenbrynene.

«Nei, no vart eg grytten. For ein fordømrades... snåttball! Nåkon må ta og setje den karn på plass før han tek livet tå nåkon.» Ingvald ble morsk i stemmen. Han speida oppover europaveien der Knut hadde forsvunnet, så solen lyste opp de hvite skjeggstubbene i ansiktet hans.

Tuva så ned i bakken og tok seg til nakken, men Ingvald grep fatt i hånda hennes.

«Det va då heisle som du hadde skrapa deg opp, då!»

«Det er ikke så farlig, det gjør ikke vondt,» sa Tuva og trakk hånda til seg igjen. Hun så ikke på Ingvald.

«Døkk har vel ikkje lov til å køyre langs hovudvegen heller då, har døkk det?»

Jeg og Tuva så på hverandre uten å si noe som helst. Ingvald sukka og så utover elva.

«Vi skulle jo bare til butikken og kjøpe oss brus.» sa Tuva til slutt, og møtte blikket hans.

«Og Knut hadde sperra grusveien med Hummeren sin» fortsatte jeg.

Om mamma fikk vite at vi hadde kjørt på europaveien, hadde det blitt månelyst.

«Kommer du til å si noe?» spurte Tuva spakt etter noen veldig stille sekunder.

Han så skrått på oss og klødde seg i de hvite skjeggstubbene.

«Njaaaa... viss døkk tar å måkje møka ut tå fjosen, så kan det ve me ha ein avtale.» Han smilte lurt og blunket. Tuva sukket høylytt og himlet med øynene, men det var ikke mye vi kunne gjøre. Vi hadde nok hjulpet Ingvald med det uansett, og det vanker alltid gode spisebelønninger på kjøkkenet eller ute på terassen i sola etterpå.

«Hvordan kommer vi oss hjem da?» spurte Tuva meg.

«Jeg vet ikke.» svarte jeg.

«Skukje døkk ha døkk brus på butikken då?» spurte Ingvald.

«Jooo... men jeg veit ikke om jeg klarer å sykle med dette her.» sa Tuva og gestikulerte mot kneet sitt. En ny perle med blod hadde begynt å renne nedover leggen hennes.

«Me må uansett få plastra deg isamans. Me hiv døkk og syklane oppi skuffa bakpå og olabilen på gaflane foran, så kjøyre eg døkk inn tel Bagn etter plaster og brus!»

Det gjorde vi. Olabilen på gaflene frampå Gudrun, og vi baki skuffa med beina dinglede over kanten mens traktoren puffa sakte av gårde langs europaveien og bortover mot Bagn. De fleste som kjørte forbi oss vinket og smilte, men noen kom med hyttende knyttnever og ristende hoder. Men de sa ingenting. Vi vinka og smilte bare ekstra mye tilbake.

Vi cruisa inn på parkeringsplassen foran kjøpesenteret med stil, og Ingvald parkerte Bella på skrå over nesten tre parkeringsplasser rett foran kjøpesenteret, som ligna litt på ei svær hytte. Gudrun stod og summa litt før hun fant ut at hun skulle slukke motoren, selv om Ingvald allerede hadde skrudd av tenninga og hoppa ut. Pappa og onkel mente det kom olje inni motoren under forbrenninga og at de kunne hjelpe med å fikse det, men det var bare Ingvald som fikk røre Gudrun og ingen andre. Det hadde han bestemt.

Vi gikk over parkeringsplassen og inn på kjøpesenteret, og stoppa ved apoteket.

«Hiv døkk inn på butikken og finn ka brus døkk ska ha!
Så finn eg nåko plaster tel Tuva på apoteket.»

«Må hun ikke til legen da?» spurte jeg og så på kneet hennes. Det så ut som det var mer grus igjen inni skrubbsåret.

«Neinei, det går fint! Er bare litt irriterende at det blør da,» sa Tuva og bøyde seg ned over kneet sitt. En lang mark av mørkerødt, størknet blod strakk seg fra såret og helt ned i sokken hennes.

«Nja, Susanne får vel pitla ut resten tå dei småsteinan når me kjem tilbakars.» sa Ingvald.

«Åja!» sa jeg. Av og til glemmer jeg at mamma er lege.

«Men me må få torka tå deg det blodet Tuva, og få eit plaster på før døkk to skal inn på noka butikk. Du ser jo ikkje ut! Vent her,» sa Ingvald og forsvant inn på apoteket.

«Jeg orker ikke å vente, nå vil jeg ha brus, ass,» sa Tuva. Hun hadde begynt å bruke litt slengmål fra Oslo i løpet av våren, og hun snakket helt østlandsk, selv om hun har

bodd i Smedlund hele livet. Onkel snakker også østlandsk, men ikke like pent, og i klassen til Tuva snakker guttene nesten som Ingvald.

Hun gikk mot Sparbutikken med resolute steg så hestehalen vaia bak henne. Jeg hadde lyst til å protestere og si at vi måtte vente på Ingvald, men turte ikke. Jeg ville ikke rope etter henne midt på kjøpesenteret. Jeg løp bare etter henne inn på butikken.

«Hvor er brusen her inne?» spurte jeg da vi stod med grønnsakene. Jeg var dårlig på å finne fram i butikker.

«Den står jo rett der, din løk,» svarte Tuva og smilte. «Den er alltid der med en gang du kommer inn, eller rett med kassen. Onkel sier den står de plassene for at de skal selge mer.» Hun ensa ikke de lange blikkene fra folk rundt oss som trakk mot det blodige kneet hennes.

«Jeg sverger på at de bare har det der de har lyst, sånn at jeg ikke finner fram.» svarte jeg. «Hva skal du ha?»

«Cola. Du da?» Den lille blodbekken hadde nådd ankelen hennes begynt å farge sokken og den blå joggeskoen rød i siden.

«Fanta Exotic!» svarte jeg.

«Årh, det er jo det du ALLTID tar.» svarte Tuva.

«Det er jo fordi det er godt!»

«Willy? Tuva?» hørte jeg en litt for kjent stemme si bak meg.

«J...» sa Tuva og snudde seg, før munnen hennes snurpa seg sammen til en liten strek, og øynene hennes ble store som hvite plommer. I hvert fall nesten.

«Ka gjør dokkar på butikken? Satt dokkar på med Ingvald?» Jeg snudde meg og så mamma slippe handlevogna så den rulla sakte til sida og stoppa med et kjempelite dunk i brushylla. All modigheten jeg kjente på i olabilen rant ut av meg, som om den rant ut av føttene mine og utover gulvet. Det var like før jeg pissa på meg.

«Kan dokkar svare meg, alle tre?!» tordna mamma.

Jeg håpa veldig intenst at hun ikke hadde lagt merke til olabilen på traktoren. Jeg hadde glemst at hun hadde tatt seg fri fra jobb torsdag og fredag.

«Eh... ja.» svarte Tuva til slutt og prøvde å gjemme kneet sitt bak beina mine, men mamma la merke til det.

«Tuva!» utbrøt hun. «Ka e det du har gjort! Og hendene og, herregud, ka e det som har skjedd!» Mamma rev til seg armen til Tuva så hardt at hun måtte skjære en grimase, og holdt venstreneven til Tuva opp mot sitt eget ansikt.

«Vi må hjem og rense sårene! Hadde ikkje Ingvald plaster heme hos seg? Ka e dette for noe?»

Jeg så ned i gulvet og sa ingenting.

«Tuva, eg fann ikkje noko stilige mønster på plastrane inne på apoteket, men det e vel ikkje akkurat verdens... oi, hei Susanne!» sa Ingvald da han dukka opp bak mamma. Han var på vei mot oss og brusen med flere pakker med plaster i hendene, men stoppa momentant og ble stiv som en stokk da han så mamma.

«Ingvald!» tordna hun. «Ka e det som har skjedd?!» Alle rundt oss stoppa opp og så på oss. Det var dørgende stille i hele butikken.

«Har dette en sammenheng med den ødelagte olabilen frampå traktoren?! Kor har dokkar har kjørt!?» kjeftet mamma og vendte seg mot oss. «Kjørte dokkar på europaveien?!»

Jeg fortsatte å være stille.

«Var det din idé, Tuva?»

Tuva måpte, og så med store øyne på meg. Jeg bare så på Tuva, så Ingvald, så mamma. Tuva skulle til å si noe, men mamma satte det mørkemørke blikket sitt i henne så hun krympa seg nesten helt nedi gulvet. Jeg bare så ned i bakken og sa ingenting.

Kapittel tre

Der Tuva har en hemmelighet

Tuva sin bursdag er hvert år en slags avrunding på sommerferien. Da lukta det alltid pizza i hele huset deres, og vi spiste alltid gelé når det var bursdagsbesøk med klassen hennes.

«Den ser så perfekt ut!» sa Tuva og glana inn i kjøleskapet på den regnbuefarga geleen. «Jeg har så lyst å bare græbbe tak i den!»

Sårene i håndflatene hennes hadde nesten grodd, men jeg tenkte nesten hver dag på at hun fikk skylden for at vi sykla på europaveien. Men jeg hadde aldri sagt unnskyld. Utenfor kjøkkenvinduet bøtta det ned med regn.

«Nå må dere snart lukke kjøleskapet så ikke all maten blir ødelagt!» hørte vi pappa si. Vi lukka kjøleskapsdøra så han kom til syne bak den og så på oss med en svær, skinnende kokkekniv i henda. Han hadde på seg et rødt bakeforkle som var fullt i hvitt hvetemel.

«Ut av kjøkkenet nå, og hør med Susanne om hun trenger hjelp med noe!» sa han og vifta oss av gårde med kokkekniven.

«Jeg nekter! Jeg vil se den hemmelige ingrediensen!» ropte Tuva.

«Ut! Ellers...» sa han og vifta med kniven.

Jeg og Tuva sperra opp øynene og så på hverandre.

«Jeg ringer politiet!» sa Tuva krakilsk, og løp ut av kjøkkenet. Pappa bare lo av trusselen hennes. Jeg smilte til han over skuldra da jeg fulgte etter henne.

Ute i stua stod mamma på en stol i vinduet og hengte opp bursdagsgardiner. Det lange spisebordet med plass til mange flere enn bare oss var dekket med det fine bestikket som tante Emilie hadde arva i bryllupsgave av oldemor for mange år siden. Mamma mente det var for fint for pizza, men Tuva var fast bestemt, og påpekte at det uansett var snakk om pappa sin spesialpizza.

Det var bølgete bånd i sølv som strakk seg bortover midten av bordet, med den gamle, litt slitne vasen i fattigmannssølv fra mormor og morfar midt på. Mamma hadde dekket på skikkelig fint, med pyntestjerner og en av de hvite lindukene.

«Trenger du hjelp til noe, tante?» spurte Tuva. Mamma steg ned fra stolen hun stod på for å fikse på gardinene. Regndråpene hadde kappløp ned stuevindueene.

«Jaa, eg tenkte jo å spørre bursdagsbarnet og fettaren honnes om dokkar kunne ha gått ut og plukket en blomsterbukett til besøket!» sa hun og rusket Tuva i håret.

«Har du sett hvor mye det regner?» spurte jeg og gestikulerte ut vinduet.

«Har dokkar ikkje regntøy, da?» kontra mamma med.

Jeg stod og så mot Tuva, men hun var ikke på min side.

«Kom, så stikker vi ut! Jeg er lei av å være inne i dag uansett,» sa hun og halte meg med ut i gangen.

Trommingen mot hetta på den blå regnjakka mi var nesten øredøvende. Det rant bekker av vann fra dammene på gårdsveien og ned i grøftene, og det samlet seg nærmest innsjøer utover jordene rundt gården. I grøftene langs gårdsveien var det sikkert tjue centimeter med vann. Tuva stod midt i en slik grøft med støvlene fulle av vann og plukka geitrams. I den ene hånda holdt hun en trist, våt og rosa kvast som skulle pryde bursdagsbesøket.

«Jeg gleder meg skikkelig til tante lager geitramssaft,» sa Tuva og rakte meg en bunt som jeg satte inn mellom bregnene jeg hadde funnet.

«Mamma har lovet oss å gjøre det snart,» sa jeg.

«De visner jo snart! Vi kan jo ikke lage noe av de flygende frøene uansett,» svarte Tuva.

«Nei, vi får jo sikkert bare de der små hårene i munnen»
sa jeg.

I bunnen av gårdsveien, rett ved europaveien, vokste det blåklokker, engsvever og prestekrager. Et par trailere suste øredøvende forbi med en hel sky av vann bak seg. Oppe i fjellsidene hadde seinsommeren gjort bladene litt mindre grønne, men denne bursdagen var alt egentlig bare veldig grått.

«Hva skal vi ha nå?» spurte jeg.

«Nei, ikke hva!» sa Tuva og så meg i øynene under hetta på den gule regnjakka hennes. Vannet dryppa ned i store dråper foran ansiktet hennes og de havblå øynene mellom klistrete remser av hår fra den våte panneluggen. «Vi må finne ut hvilken farge! Det er sånn tante har vist at man lager en bukett. Du må finne en fargepalett, som hun sier.»

Jeg begynte å bli litt lei av at Tuva snakka så mye om mamma, men jeg sa ingenting. Selv om jeg av og til følte at jeg ville ha mamma for meg selv.

«Hvilken farge da?» spurte jeg mens jeg stirra nedover gårdsveien.

«Hva med blå?» sa Tuva og pekte på blåklokkene som vokste helt ute med europaveien. Vi løp ned, og Tuva plukka noen våte vekster som jeg la til i den veldig rosa buketten. Jeg måtte innrømme inni meg at den begynte å bli ganske fin. Men det manglet liksom fortsatt noe.

«Vi må ha noe mer,» sa jeg.

«Lupin! Tante elsker lupin. Vi må ha en lupin i midten» sa Tuva og pekte over europaveien.

I grøfta på andre sida der stod det store, stolte blomster som så ut som rosa klapperslangehaler. Og mellom oss og veien var det en svær dam i bunnen av gårdsveien.

«Tuva, de trailerene ser litt farlige ut...» prøvde jeg.

«Tøv, vi bare ser oss for! Det går fint,» sa Tuva og kikket til venstre. Fra høyre kom det en trailer i sikkert hundre kilometer i timen. Luftrykket var så sterkt at jeg nesten veltet, og

SPLÆSJ

så var jeg og Tuva søkkvåte av vann fra dammen som traileren kjørte i. Tuva stod og lo, nå med HELT vått hår. Jeg ville bare inn.

«Hvorfor er du så sur?» spurte Tuva og smilte.

«Jeg er ikke sur. Er vi ferdig med buketten nå?» sa jeg surt.

«Lilla!» utbrøt Tuva. «Vi må ha lilla. Vi tar lavendelen som vokser bak den gamle låven!» Hun marsjerte av gårde oppover gårdsveien igjen uten lupin, og jeg måtte småløpe for å klare å holde følge.

I fjor reiste hele familien med meg, Tuva, Albert og en kompis av han til Kroatia nede i Europa på bilferie. Det jeg husker aller best er alle bodene langs veien der det stod lokalfolk og solgte små tøyposer med tørket og velduftende lavendel. Akkurat som gårdbrukerne her i Begnadalen står og selger jordbær langs europaveien på somrene. Mamma ble helt frelst, så hun overtalte onkel Kåre til å dyrke lavendel her, akkurat som hun dyrka hjemme i hagen på Lillehammer.

Tuva var i ferd med å runde hushjørnet på vei mot låven da hun nesten krasja rett inn i pappa.

«Så fin bukett dere har plukket!»

Jeg skulle til å si takk, men Tuva kom meg i forkjøpet.

«Tuusen takk, tante ba oss om å plukke, og jeg har plukket den akkurat slik som hun vil ha den!» sa Tuva på en sånn irriterende snerten måte.

«Den ble skikkelig flott altså. Men skal vi kanskje prøvesmake noen pizzastykker nå før jeg henter Albert på butikken?»

Jeg og Tuva så på hverandre med store blikk. Pappa smilte, og ropte på mamma.

«Skjærer du opp den minipizzaen og tar den med ut?» ropte han inn døra. Et spakt «ja» kom fra huset.

«Kommer Albert nå?» sa Tuva.

«Ja, han måtte gå av bussen på butikken og kjøpe noe vi hadde glemt. Så jeg henter han når vi har prøvesmakt!»

I døra kom mamma med et fat og fire pizzastykker på.

«Så utrolig fin bukett!» sa mamma og så på kunstverket jeg tviholdt på i de kalde og våtskrukkete henda mine. Jeg smilte.

«Skal ikke pappa prøvesmake?» spurte Tuva.

«Kåre er i garasjen og sveiser,» sa pappa. Tuva så litt skuffa ut der hun stirra mot verkstedet til pappa og onkel oppover europaveien.

Mamma tok et stykke og rakte Tuva fatet. Hun nappa til seg et, jeg tok et og pappa tok det største. Det var himmelsk. Ingen av oss sa noe mens vi tygga i oss.

«Nei nå», sa pappa og børsta henda på buksa si etter han hadde glafsa i seg pizzastykket.

«Nei no», sa mamma og smilte. De pleide alltid å si det og smile til hverandre. Jeg aner ikke hvorfor.

«Da er vi tilbake om et kvarter!» sa pappa og satte seg i den sorte Land Cruiseren vår, og føk av gårde nedover gårdsveien så det spruta brunt sølevann overalt.

«Jeg har savna Albert skikkelig mye.» sa Tuva.

Savna hun ikke meg før sommeren da? Men jeg turte ikke å spørre.

«Inn med dokkar!» sa mamma og tjoet oss inn med henda.
«Og for guds skyld, ta av dokkar regntøyet i gangen og heng det opp på badet!»

Mamma var streng på å ikke få vann på det gamle tregulvet innenfor gangen. Jeg og Tuva hadde fått mye kjeft tidligere på å gå inn med støvler og våte ytterklær.

«Du er klissvåt,» sa jeg og så skrått på Tuva.

«Sier du det, Einstein,» sa Tuva og så skrått på meg tilbake.

«Du byttar med en eneste gang!» hørte vi mamma si fra stua.

«Jada, masa!» ropte Tuva og himla med øyene. Jeg fniste.

Mens Tuva kledde av seg, hang jeg opp regntøyet vårt. Det var så vått at det samla seg små dammer på flisegulvet under tørkestativet. Tuva bytta sokker, og knurra når hun

satte den nye, tørre sokken ned i en dam på badegulvet. Jeg fniste igjen.

«Nek,» sa hun og så stygt på meg, vrentte av seg den klissvåte genseren og slengte den på gulvet i en våt haug sammen med buksa og sokkene. Hun var våt helt inn til huden.

«Hvorfor gikk du sånn i grøftene egentlig?» spurte jeg og ga henne et håndkle.

«Føsj, litt vann skader ingen,» sa hun og tørka håret så intenst at hele kroppen hennes rista. Når hun var ferdig, rista kroppen hennes fortsatt.

«Du skjelver,» sa jeg.

«Neida,» sa Tuva og hakka tenner.

«Jo,» sa jeg. «Du burde kanskje ta deg en dusj?»

Tuva geipa til meg og slengte fra seg håndkleet. Jeg geipa tilbake og strakk meg inn i dusjkabinettet og skrudde på vannet.

«Greit,» sa hun og tok av seg de nye, våte sokkene og trusa, og gikk i dusjen.

«Jeg går og hjelper mamma,» sa jeg. Tuva bare geipa til meg fra dusjen mens jeg lukka døra etter meg før jeg gikk inn i stua.

Den gamle stua til Tuva og de tar over halvparten av førsteetasjen i det vesle gårdshuset i enden av Smedlund. Det er sånn gammelt, brunt tømmer i veggene som pappa synes er så fint. Spisebordet stod i midten, og var egentlig ganske stort. Det var også gammelt. Vinduet mot kjøkkenet der pappa mekka spesialpizzaer er vendt ut mot gårdsplassen og innkjørselen med gårdsveien. Gardinene var hvite, sånne gammeldagse, med blonder. Det lærte mamma meg at det het i forrige uke. I andre enden av stua stod sofakroken, med en gammel, blå hjørnesofa. Den var sykt god å sitte i, selv om den også var gammel. På stuebordet stod det faste sjokoladekaketoget og bløtkaken til de voksne og... regnbuegeleen?

«Hvorfor er geleen her? Skal vi ikke spare den til barnebesøket?» spurte jeg onkel.

Han hadde kommet inn fra verkstedet, og tente nå alle stearinlysene rundt omkring i stuen. Han pleide alltid å tenne masse stearinlys ved spesielle anledninger. Han stoppa med fyrstikka i hånda da jeg kom inn.

«Visste du ikke det?» spurte han og så på meg mens han plukka seg i barten.

«Visste ikke hva?»

«Det blir ingen barnebursdag i år.»

«Hvorfor ikke?» spurte jeg forbauset.

«Tuva sa hun ikke hadde lyst, at hun bare ville feire med de voksne i år. Det blir sånn når man blir eldre, William.» sa onkel og gikk mot meg. Mens han bustet meg i håret lurte jeg voldsomt på hvorfor Tuva ikke hadde sagt noe til meg. Jeg følte meg egentlig ganske utenfor. Men var det bare det at hun ikke hadde lyst? Hadde det noe med skolen å gjøre?

Det gikk i døra, og jeg hørte Tuva rope noe fra dusjen.

«Grattis med dagen, søs!» hørte jeg Albert buldre. Han var fjorten og hadde fått seg sommerjobb i Oslo, og hadde nesten ikke vært hjemme i hele juli og så langt i august. Men bursdag er et kjempeunntak.

Da jeg kom ut i gangen hadde Tuva hoppa ut av dusjen, og stod i et håndkle i gangen og klemte Albert. Hun slapp han, tok de duggete brillene hans og satte de på seg selv.

«Ser du noe bedre nå?» ertet Albert. Det krøllete, halvlange håret klistra seg nedover panna og kinnene hans.

«Nei, jeg ser nesten ingenting» sa Tuva og løp inn igjen på badet. Hun kræsja nesten i dørkarmen på veien.

«Hvordan går bilkjøringa, Willy?» spurte Albert.

«Nja, jeg får jo til å kjøre, men sliter litt med alle de greiene onkel og pappa skal lære meg.»

Albert lo høyt. «Ja, kjenner meg igjen der! Har du lært skandinavisk kast enda da?» Jeg så med store øyne på han.

«Har du også holdt på med det?» måtte jeg.

«Jeg lærte Albert å kjøre bil da han var like gammel som deg!» sa pappa da han kom inn døra bak Albert, dryppende våt. Han rista jakka inne i gangen og hang den klissvåt opp i skapet. Men mamma ga han et stygt blikk fra stua, så han hang jakka si ydmykt inne på badet i stedet, sammen med regnklærne til meg og Tuva.

«Får han til skandinavisk kast enda?» spurte Albert pappa.

«Joa, men vi har hatt litt pause nå, jeg tror han ikke helt ser poenget i å...» jeg greide aldri å følge med når de voksne prata, så jeg gikk inn i stua til onkel igjen.

«Hva sveisa du i garasjen?» spurte jeg.

«Åja... ja, nei... vi måtte sveise manifoldene til motoren» sa han og tok seg i nakken.

«Sveisa dere ikke de i forrige uke?» spurte jeg, og tenkte på sveisinga han holdt på med da vi stakk av med olabilen på europaveien.

«Åja, jo, men jeg måtte da det på nytt.» sa onkel. «Skjøten ble ødelagt da jeg kvakk av ropinga til Arild.»

Jeg syntes noe var litt rart med han da han sa det, men jeg turte ikke å spørre hva det var.

Pizzaen var som den pleier å være, himmelsk. Vi hadde ikke klart å vente på at fru Fredriksen skulle komme, men vi regna med hun var rett rundt hjørnet. Lukta av stearin og pizza fylte hele den lange stua.

Ingvald hadde kommet. Han fortalte meg og Tuva en historie om ei bru lenger nede i dalen som ble sprengt under krigen, mens mamma, pappa og onkel spurte og grov om sommerjobben til Albert.

«Vet du hva den hemmelige ingrediensen til pappa er?» spurte Tuva Ingvald da han var ferdig å fortelle.

«Hoho, nei no kan du lura,» lo han og klappa seg på magen. «Det er den største hemmeligheita i verda.»

Tuva tok seg en skuffet tygge av pizzastykket sitt.

«Jeg må få vite hva den hemmelige ingrediensen er snart, ass» sa hun.

«Hvordan skal du få til det da?» spurte jeg, uten mat i munnen.

«Vi må spionere neste gang vi skal ha pizza.»

«Det går jo ikke, vi aner jo ikke når det blir neste gang!» sa jeg og stirret på Tuva.

«Joda, vi bare lager en anledning for spesialpizza!» kontra hun og gliste.

«Og hva er den anledningen da?» spurte jeg.

«Årh, det finner vi ut av!» sa Tuva oppgitt. «Har du en bedre idé, da?»

«Du kan jo spørre pappa om ingrediensen?»

«Ja! Det var jo en kjempegod idé, William!» sa Tuva som om hun ikke mente det. «Onkel?» spurte hun, men pappa var opptatt i sommerjobbpraten.

«Onkel?» sa hun igjen. Ingen svar.

«Onkel? Onkel?»

«Ja?» sa pappa litt oppgitt og snudde seg.

«Kan jeg få vite den hemmelige ingrediensen i pizzaen?»

«Nei.»

Tuva snudde seg mot meg, skakket med hodet og gestikulerte med gaffelen. 'Hva var det jeg sa,' sa hun med blikket.

RiiiiING!

Ringelyden fra den urgamle ringeklokka i gangen skar igjennom hele voksenbesøket som en kniv.

«Fru Fredriksen!» ropte Tuva og stormet ut i gangen med masse pizza i munnen. Jeg bøyd meg litt til siden for å se gjennom døra til gangen hva hun hadde med seg. Det var en gigasvær pakke, med gjennomvått papir på. Ingvald skottet også mot gangen, men jeg skjønnte ikke hvorfor han skulle være så interessert i Tuva sin pakke.

«Fadderullan som det sku regne da!» sa hun på skikkelig totning da hun kom inn i stua. «Og så på bursdan' din og da, gitt!»

«Joda, men vil du ikke ha pizza? Kom, det er masse pizza igjen!» ropte Tuva og begynte å hale fru Fredriksen bort til bordet.

Etterpå var det gaveåpning, kaker og gelé. Tuva åpnet en lilla hettegenser fra Albert, og fra Ingvald fikk hun et smykkeskrin med en gammel skarabé fra Egypt i ekte sølv. En skarabé er visst en liten bille i metall, som man kan ha på et smykke. I den store pakken til fru Fredriksen var det et stort lappeteppe i ull til å ha på sengen. Fra onkel, mamma og pappa fikk hun en rød Sony Ericsson Walkman mobiltelefon, som jeg ble skikkelig sjalu på.

«Hva i all verden skal jeg med denne?» spurte Tuva og så ned på mobilesken med en blanding av forundring og misnøye. Jeg kunne se veldig tydelig på henne at hun heller ville hatt en sykkel.

«Det er så vi får tak i deg hvis du skal et sted!» svarte onkel og smilte.

«Sånn hvis dokkar skal kjøre olabilen langs europaveien neste gang,» sa mamma og satte et strengt blick i meg og Tuva. Jeg så at øynene til Tuva flammet opp, før hun slo knyttneven hardt i bordet.

«Det er da virkelig ikke min feil at Knut holder på å meie oss ned, da!» brølte hun mot mamma.

«Eg skal ta den diskusjonen med Knut, men det betyr ikkje at to elleveåringar skal i det hele tatt tenke på å ta en motorisert olabil langs europaveien der det kjører lastebilar regelmessig i ovar nitti kilometer i timen! Du kan ikkje dra William med på sånt,» kjefta mamma og stirra Tuva i senk. Jeg sank sammen, og ville aller helst bare forsvinne i all skyldfølelsen min.

Tuva knurret.

«Skulle ønske mamma var her nå! Da hadde jeg sluppet å ha disse idiotiske diskusjonene med deg, hun var sikkert mye snillere!» ropte hun til mamma før hun skubba seg

resolutt fra bordet med begge hendene, hoppa fra stolen og tok glasset med brus og slengte det lynhardt i gulvet så det knuste i sikkert en million biter. Det var Solo og glass over hele gulvet mens mamma og pappa ropte

"TUVA EMILIE BERNTSSEN!"

i kor men Tuva snudde seg resolutt og trampa hele veien ut i gangen og opp trappa. Jeg så bare ned i bordet mens vi hørte smellet fra døra til rommet hennes. Albert løp etter henne opp trappa, og vi hørte litt roping, før det ble stille. Altfor stille, sånn ubehagelig stille.

“Så hyggelig Albert hadde fått sommerjobb da!” sa fru Fredriksen til slutt. “Da bor han hjemme hos moren sin i Oslo, da vel?”

“Ja!” sa mamma. “Det gjør han, og han er så flink! Vi er alle så stolte av han, jobber jo på restaurant på Aker brygge!”

Jeg la hodet i ene hånda og begynte å stirre ut vinduet på regnet. Jeg var ikke det minste interessert i noen sommerjobb.

«Psst,» sa onkel plutselig over bordet. Jeg kvakk og møtte blikket hans.

«Jeg var ikke i verkstedet og sveisa,» hviska han. «Jeg var i skogen og gjemte en sykkel til Tuva.»

«Hvorfor hvisker vi?» hviska jeg med store øyne.

«Fordi moren din ikke vet det,» sa han og skotta mot mamma.

«Hvorfor det?» spurte jeg.

«Ikke tenk på det. Men vil du være med Arild og Tuva når de skal øvekjøre?» spurte han. Onkel bruker alltid navnet til pappa når han snakker om han.

Jeg nikka stille.

«Kanskje dere finner en sykkel i skogen et sted,» blunka han og smilte lurt mens han gløtta mot mamma igjen. Jeg smilte så lite jeg klarte og tok meg enda et pizzastykke.

Da vi hadde lagt oss den kvelden, sa ikke Tuva så mye. Hun virka nedfor, og selv om jeg snakka om himmelsk pizza og gamle olabilturer og gruffen skolestart, så ble hun hverken glad eller sint. Hun var bare ingenting. Men det hjalp ikke så godt å spørre om det gikk bra med Tuva, hun snakka veldig lite om ting som var trist. Mamma har sagt at hun arva det fra tante Emilie.

«Du, Willy?» spurte Tuva fra senga til slutt.

«Ja?» svarte jeg fra madrassen min på gulvet.

«Kan du holde på en hemmelighet?»

«Alltid, du kan jo stole på meg!» svarte jeg.

«Litt usikker der, ass, etter jeg fikk skylda for det med olabilen!» sa hun kaldt og stirra meg rett i øya. Jeg så bort og kjente jeg ble varm og rød i ansiktet, men turte ikke å si noe. Heller ikke å si unnskyld.

Tuva hoppa ned på gulvet og dro fram et lite skrin fra innerst under senga. Jeg kjente det igjen, minneskrinet hennes. Hun åpna det, og jeg kunne skimte en nøttebrun hårlokk med en rød strikk rundt inni det før hun tok ut noe som så ut som avisutklipp og ga dem til meg.

«Hva er dette?» spurte jeg.

«Dødsannonser.» sa Tuva.

«Dødsannonser?» spurte jeg igjen.

«Ja. Les! Det er jo mamma sin dødsannonse.»

«Ja, nå ser jeg det.» sa jeg.

*Kjære søster, kone, mor og svigerinne
Emilie Marie Wesserlund, f. 28.03.1974
døde brått fra oss den 28. oktober 1995.*

*Som me spring
Som vinden tek oss
Og løftar på dragen
Og sendar slør
i gjennom kornet
Dar me spring*

Bisettes i Leirskog kirke i privat gravferd for inviterte.

De etterlatte ønsker ro i sørgetiden, men tar imot varme minneord.

«Hva er spesielt med den?» spurte jeg.

«Årh, din heidundrandes snøsokk, bursdagen min er jo i dag, sjette august!»

Jeg skjønte fremdeles ingenting.

«Skjønner du? Hun døde jo under fødselen min. Men her står det jo 28. oktober!»

Plutselig klikka det på plass i hodet, og hjertet mitt begynte å banke i hundre kilometer i timen, minst.

«Se på den andre dødsannonsen!»

Jeg bladde lynkjapt om på papirene og begynte å lese.

Kjære datter, niece og tvillingsøster

Line Marie Wesserlund Berntssen

*Vi fikk ikke noe tid med deg, du fløy av sted før vi møttes
skikkelig*

Vi håper å se deg i himmelen, kjære, for å se sporene du har laget

06.08.1995

06.08.1995

Kjære snjoen

La meg laga spor i deg

så eg ser kvar

Eg har gått

*Bisettes i Leirskogen kirke 17.08.1995 kl 11. Seremonien
avsluttes ved graven. Alle er velkomne til tankestund på Malmbus
gård etter gravferden.*

«Hvem er Line Marie?» spurte jeg.

«Vet ikke?» svarte Tuva. «Men jeg visste ikke at mamma hadde et mellomnavn? Marie?»

Plutselig klikka noe på plass i hodet mitt igjen.

«Hallo! Dere er jo oppkalt etter tante Emilie! Du heter jo Tuva Emilie, og hun i dødsannonsen heter jo Line Marie, og så har hun samme etternavn som oss! Og dere er født samme dag!» utbrøt jeg litt for høyt. «Hun er jo tvillingen din!» hviska jeg.

Tuva strakte hånda etter dødsannonsene igjen. Jeg ga dem til henne.

«Hvordan kan du bare vite alt dette liksom?» sa hun etter å ha studert dem litt og geipa til meg.

«Hallo, å være tvilling er kjempearvelig!» utbrøt jeg. «Onkel og pappa er jo tvillinger!» Tuva la pekefingeren sin mot munnen sin og så nervøst mot døra. Jeg trakk skuldrene opp og lagde en nervøs grimase.

«Men hvorfor er hun født og død samme dag?»
nestenvhiska jeg og så i veggen.

«Tosk, hun var jo dødfødt!» svarte Tuva.

«Hva betyr dødfødt?» spurte jeg.

«Er du helt idiot? Og morra di som er lege og greier,» sa
hun hånlo.

«Hei, slutt da! Du skjønnte jo ikke at dere var tvillinger en
gang!» furta jeg.

Tuva snøfta, før hun stirra tankefullt ned i dødsannonsene
igjen, før hun tok fram to små, gulnede hefter, innbundet
med røde sløyfer.

“Er det begravelsesprogrammene?” spurte jeg.

“Ja, til mamma og det som var søsteren min tydeligvis,”
sa Tuva uten å kikke opp fra heftene. Hun begynte å lese
tante Emilie sitt. Jeg tenkte litt på tante, og lurte på
hvordan det hadde vært å ha både Tuva og Line løpende
rundt. Da hadde hun hatt en søster, og jeg hadde hatt to
nestensøstre i stedet for bare en nestensøster. Jeg håpte

jeg var en nestenbror for Tuva også, men jeg hadde aldri turt å spørre.

«Hvordan døde mamma da, egentlig?» spurte Tuva etter en tenkepause.

«Ja, hvorfor døde Emilie?» spurte jeg tilbake.

Vi satt der, helt stille og tenkte en stund. Etter hvert viste Tuva meg begravelsesprogrammet.

«Her er jo til og med salmen Ingvald har lært meg, som jeg sang i begravelsen til Dragulf.» sa Tuva.

«Ja, se der!» svarte jeg. «Det må ha vært en skikkelig fin begravelse.»

«Jah,» sa Tuva på innpust, før vi var stille en stund til.

«Men, du?» sa hun til slutt.

«Ja?» svarte jeg.

«Dette er så sykt hemmelig at du ikke vet det en gang. Ingen skal vite at vi vet noe av dette. Du må love meg å

aldri si det til noen!» sa hun og holdt fram hånda si med lillefingeren utstrakt.

«Ja.» svarte jeg.

«Pinky swear?» sa Tuva strengt.

«Ja!» sa jeg og gliste mens jeg krølla lillefingeren min inn i hennes og dro til. Hun dro hardt tilbake til vi glapp hverandre, og datt bakover begge to. Tuva dunka hodet hardt i veggen med et

DUNK!

«AU!» sa hun så lavt hun kunne, før vi begge begynte å le.

“Men,” sa jeg, og kom på det med geleen. “Hvorfor hadde du ikke barnebursdag for klassen i år?”

“Jeg vil ikke snakke om det,” sa Tuva.

“Mamma sier det er viktig å snakke om ting,” kontret jeg.

Tuva snøftet. “Jeg vil ikke snakke om det, men jeg tror Even har sagt til alle i klassen min at de ikke skulle komme

i bursdagen min da jeg hadde med invitasjonene på skolen. Så jeg delte de aldri ut.”

Jeg ble så sint at jeg holdt på å begynne å grine. Jeg kjente jeg ble rød og varm i ansiktet, men ikke fordi jeg hadde dårlig samvittighet.

“Har du sagt fra til onkel og pappa og de?!” kveste jeg.

“Ja,” sa hun spakt. “Tante tvang meg da hun fant invitasjonene i sekken min da jeg kom hjem.”

“Har de snakka med lærerne?” spurte jeg.

“Nei, det fikk de ikke lov til!” kveste Tuva, før hun roa seg. “Jeg orker ikke styr, det virker så stress med hvordan du holder på med skolen og sånn med Ruben og de andre i klassa di.”

“Ja, det er styr.” sa jeg. “Og jeg synes ikke det hjelper i det hele tatt.”

“Nettopp,” sa Tuva. Vi satt der og tenkte litt, og jeg så ut vinduet i den lyse sommernatta. Det hadde stoppa å regne, og sommernatta var ikke like lys som de i juni

lenger, og det burde være mulig å se flere stjerner, og kanskje noen andre planeter i tillegg til Venus, som Jupiter og mars.

«Skal vi legge oss?» spurte Tuva til slutt.

«Ok, det er jo litt seint,» sa jeg. Tuva slukka leselyset, la seg ned i senga og sovna ganske fort, men jeg ble liggende våken og tenkte på at neste gang skulle jeg tørre å ta skylda hvis noe var min feil, og ikke gjøre sånn som jeg gjorde på butikken den dagen. Og så tenkte jeg på at jeg skulle bli stor og sterk som pappa hadde lova meg at jeg kom til å bli når jeg skulle begynne på ungdomsskolen, og så skulle jeg banke alle som var slemme mot Tuva.

Men først skulle vi finne ut av hvorfor tante Emilie døde, i all hemmelighet.

Kapittel fire

Øvelseskjøring og ekstrapresang

«Gi litt gass nå ... ja, sånn ja! Og så løfter du clutchen forsiktig.» sa pappa.

«BAWHAWHAM» sa den gamle, gulrustne lærekjørings-Amazonen og rykka til tre ganger før motoren døde i et trist sukk.

«Årh, men det GÅR JO IKKE!» brølte Tuva bak rattet så hele bilen ristet.

«Joda, du må bare ta den forsiktig ut,» sa pappa.

«Det går jo ikke, sier jeg! Den er jo så forbanna tung, jeg klarer det ikke!»

Alt regnvannet hadde trukket ned i jordene så det gikk an å kjøre på de uten å sette seg fast. Jordet som lå ved bredden på Begna ble slått i juli, så det var en perfekt arena for lærekjøring. Bedre enn noen parkeringsplass. Ettermiddagssola kom i små glimt mellom skyene, som hadde letta litt siden i går.

«Ja, det er den, men du skal få det til. En gang til nå, inn med clutchen, og så starter du motoren.» sa pappa. Han er mye mer tålmodig enn onkel.

Tuva vred om nøkkelen, og den gamle motoren hostet litt før den skranglet seg til live.

«Og så litt gass ...» rakk pappa å si før Tuva trykte gassen i bønn så Amazonen hylte, dumpa clutchen og spant av gårde. Jeg klamra meg til setet bak i bilen, men pappa bare sa «Kjempeflott! Og så inn med clutchen og ned i andre gir.» Tuva gjorde som han sa og dumpa clutchen igjen, og bilen spant videre.

«Og så litt av med gassen og så svinger du rolig...» og Tuva dro rattet hardt til høyre med foten like hardt på gassen. Det spruta jord over hele venstresida på bilen da hekken slapp så vi begynte å snurre. Den brusende elva kom nærmere og nærmere hver gang den kom til syne i en verden som roterte rundt oss utenfor vinduet, før pappa vrei om nøkkelen og dro i håndbrekket så vi sklei sidelengs til den stakkars Amazonen stoppa med et nykk og et klynk og et kort «*buhs*» noen meter fra elvebredden.

«Vel, det var jo... en måte å gjøre det på.» sa pappa og smilte til Tuva. Hun mumla et eller annet ukristelig og knuga om rattet så knokene hennes ble helt hvite. I bakspeilet så jeg at øynene hennes flammet under harde øyenbryn.

Vi fortsatte lenge den ettermiddagen med de enkle tingene, og etter hvert hadde Tuva klart å få bilen i gang, svinge og gire ganske greit. Da visste jeg hva neste steg var. Jeg gledet meg så mye til overraskelsen til meg og onkel at jeg skalv, og måtte sitte på hendene mine. Hjertet mitt banket hardt i spenning.

«Da er det tid for ildprøven,» sa pappa. «Nå skal du over jordene våre og Ingvald sine, over gårdsveien til Lars og Bjørg, og helt bort til broa. Så skal vi over den, forbi campingplassen og så kjøre litt på grusveien på andre siden av elva.»

Vi rulla oss bortover løypa pappa hadde forklart, siden det var strengt forbud fra mamma å ferdes på europaveien for både unger og Amazonen. Selv om grusveien over broen på andre siden av Begna teknisk sett var en vei den også,

så mente pappa og onkel at det ikke var så farlig der som på europaveien. Vi kryssa jordene til Ingvald, rullet tvers over gårdsveien til Lars og Ingebjørg, og vinket til Lars som stod og slo gress med kantklipper i veikanten. Så rulla vi opp på innkjørselen til Knut, og inn på sideveien før vi kryssa Begna over broa til campingplassen. Flere av campinggjestene sendte lange, forundra blikk mens vi rullet sakte forbi i den gule og rustbrune Amazonen. Det var vel ikke så ofte de så elleveåringer kjøre bil. Jeg og pappa passet på å vinke og hilse til alle.

«Skal vi til venstre eller høyre?» spurte Tuva da vi kom til krysset etter campingen.

«Ta til venstre du,» sa pappa og så på meg i sidespeilet. Jeg holdt på å sprekke.

Mens vi rullet sakte oppover grusveien i retning Bagn strekte pappa seg plutselig fram i passasjerstet.

«Se der!» sa han.

«Høh, hva ser du?» sa Tuva. Jeg sa ingenting.

«Inne mellom trærne der! Noe gult noe.» sa han og pekte.

«Det er en sykkel?» sa Tuva forundret. Hun stoppet bilen.

«Kanskje noen har glemte den igjen her?» sa pappa. Han hadde ingen planer om å slutte skuespillet. Jeg satt i baksetet og var helt musestille for å ikke røpe noe. «Vi må ut å se på den!» sa han og gikk ut av bilen. Jeg og Tuva fulgte etter.

Vi kjempet oss igjennom busker og trær før vi kom fram til sykkelen.

«Hvem i alle dager setter igjen en flett ny sykkel midt i skauen?» utbrøt Tuva mens hun tok begge hendene i styret. Hun skjønnte ikke båret.

«Jeg satte den igjen da jeg henta Albert i går.» sa pappa. «Jeg tror den er din.» fortsatte han og så på Tuva.

Tuva så spørrende på pappa, før hun plutselig lyste opp. Hun hylte av glede.

«Åh helt suverent! Åh tusen takk!» ropte hun mens hun prøvde å sette seg på sykkelen og sykle samtidig gjennom

mosen og alle buskene. Pappa stod bare og gliste, før han snudde seg mot den tomme grusveien uten en gul Volvo Amazon på, og plutselig sluttet å smile.

«Tuva?» spurte han.

«Ja?»

«Satte du på håndbrekket?»

Hun rakk ikke å svare før vi hørte et hvin og et brak langt nede i skogen et sted.

Kapittel fem

Ulv, ulv

Det er stille på fjellet. Ingen trær suser i vinden som forsiktig får myrulla til å vaie litt. Og fuglene har ikke mange trær å sitte i, så de er ikke her oppe og synger heller.

Jeg, Tuva og Ingvald var ofte stille mens vi satt i lyngen her oppe og plukka multe. Små, gule bær som minna om litt klumpete bringebær, bare gylne. Ingvald lage syltetøy av bæra som vi pleide å ha på skiver. Jeg kunne ikke fordra den litt beiske smaken av syltetøyet, men jeg hadde ikke turt å fortelle det til noen.

«Hva om det kommer en hoggorm?» sa Tuva mens hun plukka.

«Eg har jo ein kjepp til dei her,» sa Ingvald og gløtta mot en litt vridd stokk fra et dødt tre som lå ved siden av han i lyngen.

«Det er berre å kakka dei litt i huvodet, så knekk huveskallen deiras som eit eggeskal.»

Jeg grøssa litt, men jeg så at Tuva stirra interessant mot stokken.

«Kan vi se på at du knekker skallen på en hoggorm etterpå?» spurte hun entusiastisk.

«Det spørs heilt på om me treff på ein!» sa Ingvald og røska Tuva litt i håret. Hun vridde seg unna, men jeg kunne se at hun smilte.

«Hører vi ikke at den hisser?» sa Tuva, og kryssa øynene mens hun laget en hsssss-lyd. Jeg lo.

«Nei, det er også difor dei er farlige. Dei ligg heilt stille i lyngen, og er vanskeleg å sjå då dei nesten går i ett med lyngen og fjellandskapet.» forklarte Ingvald. Jeg og Tuva lytta så interessert at vi glemte å plukke multe.

«Det er difor eg ba dykkan gå med støvla. Så ikkje hoggormen greie å bite dykkan i beinet,» sa Ingvald uten å se opp fra multen han plukka.

«Men du har jo ikke støvler!» sa Tuva og pekte på føttene til Ingvald.

«Nei, men ormebit er ikkje så farlege for gamle og store folk som meg, enn ka det e for små barn som dykkan», sa Ingvald og så skrått på oss. Tuva så furtent ned i lyngen igjen og rota i den etter bær.

«Vi er ikke så små,» mumla hun før Ingvald tok et lite pillebrett ut av lomma, klemte ut en liten tablett og la den under tunga si.

“Hva er det?” spurte Tuva.

“Nitroglycerin,” svarte Ingvald.

“Hva er nitroglycerin?” spurte jeg.

“Det e et veldig brannfarlig stoff, men det e også ein medisin,” sa han.

“Hvorfor tar du det da?” spurte Tuva.

“Nei, det e for hjartet veit du! Det vert jo slitt slarkent etterkvart.”

Tuva og jeg så litt ettertenksomt på hverandre.

“Jeg liker ikke at du blir gammel,” sa Tuva.

“Ikke jeg heller,” sa jeg.

Ingvald klukka og la en hånd på magen sin.

“Nei, men det vert liksom ein del tå livet det, unga! Eg syns det e heilt fint, så lenge eg får hjelp til gårdsarbeiet av dykkan og Kåre og Arild!”

Jeg og Tuva så på han og smilte, før vi plukka mer multe i stillhet. Ei lita bille kravla opp mellom bæra. Jeg løfta den forsiktig ut av bøtta og plasserte den i lyngen.

«Du, Ingvald?» sa Tuva etter en stund.

«Ja, Tuva mi?» svarte han.

«Vet du hvordan mamma døde egentlig?»

Det var som om et svart slør bredde seg over ansiktet til Ingvald. Han ble mørk i øynene mens han stirra ut i lufta, før han reiste seg opp og børsta seg på knærne og tok med seg multebøtta mens han begynte å gå.

«Det kan me ikkje snakke om.» sa han mens han tok lange, raske skritt nedover mot granskogen. Tuva ble øyeblikkelig illsint, og reiste seg og løp etter.

«Du kan ikke bare si det!» ropte hun. «Sier du det fordi tante har sagt at du ikke skal snakke om det?!»

Ingvald snudde seg brått.

«Me kan ikkje snakke om det, og sånn e det!» tordna Ingvald. Jeg kan ikke huske sist gang jeg så han så streng.

«Din dust!» ropte Tuva etter han og løp nedover for å ta han igjen. Hun hadde spurt mamma utallige ganger om hvorfor Emilie døde, og hadde aldri fått noe svar. Jeg lovet meg selv å spørre mamma selv en dag, for å se om hun ville si noe til meg så jeg kunne si det til Tuva.

«Når kommer kyrne dine tilbake, Ingvald?» ropte jeg etter den gamle bestevennen vår. Han stoppa og snudde seg mot oss så Tuva nesten løp inn i han. Det mørke sløret i ansiktet hans var forsvunnet.

«Dei pleiar å kome på denne tida her!» ropte han tilbake.

«Jeg skjønner ikke hvordan de kan ha lyst til å gå ned fra fjellet med MASSE gress, for å stå i et fjøs i nesten ett år!» sa jeg og løp nedover mot de to, der de stod midt i lyngen.

«Dei treng å mjølkast! Etter mange veker eller månadar på fjellet så kjenn dei på ei uufattelig mjølkespreng. Og då spring dei berre nedatte til garden!» forklarte Ingvald. «Men no kan me ikkje gløyme multene våre før me og fér nedattel!»

Tuva stod plutselig å stirra intenst oppover lia mot der vi hadde sitti og plukka multe bare noen minutter tidligere.

«Hva ser du på?» spurte jeg samtidig som jeg så hva hun så på.

«Vargen,» sa Ingvald med framskutt nakke. «Fort! Stell døkk bak meg,» kveste Ingvald og slo ut med armene. Jeg ble livredd. Rundt multebøttene våre gikk det en stor, grå, hundelignende skapning og snuste. Den hevet hodet, spissa ørene og så ned mot oss når Ingvald hviska. Så begynte han å hoie og rope og hoppe opp og ned mens

han veiva med armer og bein, og ulven snudde brått og løp over haugen og ble borte.

«Er.. er ulven farlig?» spurte jeg skjelvende.

«Nei, ikkje for menneskjen. Hvertfall ikkje for voksne, eller ungar som er med vaksne. Men den er farleg for sauane til Kåre.»

Jeg var livredd for lammet mitt, Lamsleif. Tuva sa ikke et ord, og stirra bare oppover mot ulven.

«Kan ikkje du ringa dei andre, Tuva?» sa Ingvald. Hun dro opp den røde mobiltelefonen sin, og ringte.

Ingvald hadde alltid sagt at de beste beitene var i fjellene sør for Smedlund. Onkel var enig, men synes mer trafikk på europaveien gjorde det mye vanskeligere å få dyra på beitet enn i gamle dager da Ingvald var yngre. Å få en saueflokk på nesten hundre dyr over europaveien var en

forferdelig oppgave, men kyrne til Ingvald greide alltid å krysse den veien selv, uansett hvor trafikkert den var.

Onkel hadde alltid tatt til beitene over Begna nord for gården oppe i Langedragberget der vi plukka multe, sammen med Ingvald. Egentlig var det familien til Ingvald som hadde eid beitene i generasjoner, men onkel kunne ha sauene sine der helt fritt. «Kå i all verda ska eg med all den plassen til tretten kyr?» hadde Ingvald sagt.

Pappa hadde sagt til Tuva at de tok begge bilene oppover gårdsveien, og vi hadde begynt å gå alle i møte for å ikke skremme ulven langt bort, og stoppa da vi kom ned på snuplassen over den gamle husmannsplassen, over huset til Anne-Lise og Jon. Bilene kravla seg oppover den hullete veien mot oss, og det knasa i grus hver gang et hjul mista litt grep. Bilene tok en stor sving og stoppa etter hverandre foran oss, og onkel, pappa, tante og Albert hoppa ut, og så gikk vi alle i tog inn i Langedragsskogen og opp mot beitene. Pappa gikk først, med jaktrifla på ryggen. Hjertet mitt hamra i brystet mens vi gikk oppover,

jeg nest bakerst, med Tuva bak meg. Kom vi til å treffe på ulven igjen? Og kom vi til å se Lamsleif?

«Er du redd?» spurte jeg Tuva mens vi trasket på mellom trærne.

«Nei, ulver er jo ikke ute midt på lyse dagen,» svarte hun. «Er du redd da?»

Jeg knep munnen sammen og snudde meg igjen. Hun syntes sikkert det var ganske teit om jeg sa jeg var redd.

Vi karret oss oppover stiene som var tråkket opp av generasjoner av sauegjeterere og bønder fra Begnadalen som hadde hentet sauene sine fra beite i kanskje hundrevis av år. Kanskje til og med tusen. Ingvald hadde fortalt alle mulige historier om hans forfedre og de andre som drev på gårdene i Smedlund før oss.

Plutselig stoppet pappa opp og løftet en knyttet neve. Det betydde alltid «Stopp og vær stille» på jaktspråket til han og onkel. Jeg hørte breking, men klarte ikke å høre hvor det kom fra. Jeg så først noe hvitt som lå i lyngen helt i

kanten av tregrensa, men det tok to sekunder før jeg så hva det var.

Lamsleif stod og brekte mot moren sin. Han hadde en stor, dyp rød flenge fra ryggen og nedover siden, og ulla under flengen og ned til magen var farget rød. Flengen var så dyp at jeg kunne se rødt kjøtt og hvite ribbein i den.

Søya lå i lyngen, med vidåpne øyne og tungen hengende ut av munnen. Innvoller og blod töt ut fra magen hennes, og lyngen rundt magen var helt rød. En stor flue lettet fra det åpne øyet hennes da pappa nærmet seg. Tuva stirra på søya med store, vidåpne øyne, men jeg begynte å gråte og gikk rett til mamma som omfavna meg i en stor klem. Jeg hulka inn i brystet hennes mens hun strøk meg på ryggen. Ingen sa noe på en lang stund, det eneste vi hørte var den såre brekingen til Lamsleif.

«Vi må få ned resten av flokken.» sa pappa til slutt.

«Eg orkar ikkje mer av den brekingen, kan du ikkje... gjøre noe?» sa mamma. Jeg hørte stemmen hennes ekstra

godt når øret mitt var mot brystkassen hennes. «Det overlevar jo ikkje det såret.»

«Jeg må det, men da må vi sende William ned.» sa pappa.
«Kan du gå med han?»

«Jeg kan gå med han!» sa Tuva.

«Greit, eg kan bli med dokkar,» sa mamma, men Tuva var uenig.

«Nei, vi klarer helt fint å gå alene ned igjen til bilen! Kom, Willy, så går vi.» sa hun og tok meg i armen og drog meg hulkende nedover fjellsidene mot trærne, der tregrensa går over i Langedragsskogen.

Mellom store trestammer, maurtuer og steiner gikk vi på den smale stien som var tråkket opp av tidligere generasjoner som hadde buskap på beitet, mens brekinga til Lamsleif ble svakere og svakere. Jeg visste det kom til å skje, men skuddet fra rifla til pappa kom likevel som et sjokk, og jeg gråt enda mer da jeg visste at jeg aldri kom til å få se lammet mitt igjen. Tuva måtte gå arm i arm med meg den siste biten ned mot bilen, jeg klarte nesten ikke

å se noe gjennom tårene mine. Jeg falt sammen med ryggen inntil bilen, hodet imellom knærne, jeg hikstet uten kontroll, jeg hev etter pusten, jeg fikk nesten ikke luft. Jeg kjente armene til Tuva bre seg om meg, og det eneste jeg så i mørket gjennom sammenknepne øyne var to gule øyne som lyste, og noen gulhvite hoggtenner som kom til syne.

«Sssh» sa Tuva og strøk meg over ryggen, holdt meg inntil seg og ville trøste, beskytte mot alt det mørke, men ingenting er mørkere enn døden.

Albert måtte kjøre meg ned til gården igjen, jeg orka ikke å gjete saueflokken nedover fjellssidene sammen med Tuva og alle de andre. Det hadde begynt å skye til, og de få solstrålene som titta mellom trærne forsvant. Albert var ganske stille mens jeg så ut av vinduet. Grusveien nedover ble breiere og breiere. Anne-Lise har

bedt alle innstendig om å kjøre i bredden på veien. De har til og med satt et skilt i bunnen av bakken der det står «vennligst kjør i bredden» med et smilefjes. Men smile var ikke noe jeg klarte.

Da vi kom ned til Begna og nærma oss campingplassen, så det ut som det var noe ståhei på gang. Vi hørte masse bjeller, masse rauting og masse roping. Men det tok litt tid før vi så det.

Dagros hadde trampa ned et telt, og stod og forsynte seg av en busk i enden av campingplassen. Da vi trilla Land Cruiseren nærmere, så vi at det ikke bare var Dagros som var kommet ned fra beitet.

Kusymre stod pent planta midt på campingplassen og rautet, og den eneste oksen, Otto, jaga tre barnefamilier nedover mot elvebredden. Han jager alt som løper.

Hele campingplassen var full av ferske, bløte kukaker, og Fjellrose stod halveis inne i kioskbua med hele hodet nedi fryseboksen med is.

Og midt i det hele stod Knut med skinnstøvler fulle i kubæsj.

Han var helt rød i ansiktet og nærmest hoppa av sinne. Det ildna i blikket hans under cowboyhatten da han fikk øye på den svarte Toyotaen til pappa. Han nærmest trava over campingplassen, og vassa gjennom minst tre kukaker med de glinsende skinnstøvlene sine før han kom fram til oss og hamra kjempehardt på vindusruta. Men Albert tok bare ned vinduet med en liten elektrisk dur og la armen oppå dørsilla. Jeg kunne se det rolige blikket hans glimte i brilleglassene.

«Kå e ditta her for nåka!?» tordnet Knut. Han var ildrød i ansiktet, og den vanligvis pent danderte hentesveisen hang i svette strimler nedover den blanke, brede pannen under cowboyhatten.

«Det er vel kyrne til Ingvald, da,» svarte Albert rolig.

«Jo, så visst e det det! Men heila hurven står jo på MIN eigedom! Sjå ka dei har gjørri med campinga mi!»

Han gestikulerte vilt med hendene og fortsatte å pepre Albert, men han satt der sindig og rolig som alltid. Jeg snudde meg bakover for å se ut bakruta, og syntes jeg så en velkjent skikkelse småløpe nedover veien, slik som gamle bestevenner pleier å småløpe. Jeg hoppa ut av bilen og løp mot Ingvald.

«Og den der familien din, som driv og let ungane køyre i Europavegen!» fortsatte Knut å tordne til Albert bak meg. «Far din og Emilie burde ikkje hadd fådd den fordømrades halvsystema di! Ihvertfall ikkje når Kåre ikkje klare å ha ta vare på ho åleine! Han sku tenkt på det før hu Emilie døydde frå han! At ho døydde va nok hans feil også!»

Jeg kjente varmen spre seg i hele meg og ble så sint at jeg hadde lyst til å hoppe på Knut for å kunne si noe sånt. Jeg ville rope at det ikke var onkel sin feil og at Knut visste ingenting om hvordan Emilie egentlig døde, men jeg turte ikke. Jeg løp bare videre mot stakkars gamle Ingvald som febrilsk prøvde å samle kyrne sine og lot ordene stikke meg i ryggen.

Da saueflokken kom flommende nedover grusveien, ble det helt kaos. Jeg og Ingvald hadde klart å samle alle kyrne bortsett fra Dagros, men de klikka i vinkel da det begynte å strømme en elv av hvit ull gjennom campingplassen. Det tok ikke lang tid før oxen Otto begynte å jage sauene, og campingplassen som før var full i kyr, var nå full i sau. Mye sau.

Campinggjestene prøvde misfornøyd å jage bort sauene, og de to værene fikk panikk og begynte å gå til motangrep på noen av de mest aggressive fedrene som jaga dem bort med teltstenger og andre provisoriske jagegjenstander. Pappa og onkel og mamma og Albert og Ingvald løp rundt og prøvde å samle flokken, og heldigvis så Ingebjørg og Lars hva som skjedde over elva og kom for å hjelpe til. De hadde mobilisert store mengder av bygda for å komme og gjete sauer og kyr over elva igjen og ned på sine respektive gårder. Onkel og pappa virka ikke veldig høye i hatten av hele spetakkelet, men mamma tok det like lett som med alle vanskelige ting. Jeg overhørte hun snakke med Bjørg at hun var takknemlig for at de ville hjelpe.

«Men Knut teke jo ikkje lett på ditta her, sjølvsagt.»

«Det e vel bare til pass for han», svarte mamma.

Selv om hun var sur på Tuva på bursdagen hennes for å sykle til butikken, skjønte jeg at hun innerst inne var mest sur på Knut som alltid var så gretten og sur. Men jeg fortalte ikke hva han hadde sagt tidligere.

Søvn den kvelden var helt umulig. Jeg lå bare og stirra i taket og tenkte på ulver, opprevne sauer og skuddet fra riflen til pappa. Da brekingen som var så sår stoppa så brått samtidig som det skuddet. Og hver gang jeg lukket øynene så jeg bare gule rovdyrøyne og hvite tenner. Øynene mine hadde vendt seg til mørket, så uten å slå på lyset tok jeg puta og dyna mi ut i gangen, henta en sovepose på kottet og gikk ned trappa og ut av huset, ut i en av de siste, varme sommernettene. Alt uten at Tuva våknet.

Det duggfriske gresset la seg mellom tærne mine mens jeg tassa av gårde til låven, og passa på at dyna ikke subba nedi den våte bakken. Det ble ikke lett når jeg skulle klatre opp på låvetaket, men jeg passet på at bare den ene siden av dyna ble våt, siden jeg skulle ligge på den uansett. Jeg la den fint med langsiden ned langs torvtaket som var vendt mot fullmånen, la puta på oppsiden og skulle til å trekke på meg soveposen før jeg hørte rasling på kortsiden av låven, der vi klatrer opp fra Rallarhaugen som vi begynte vår akekarriere på.

Jeg bøyde hodet over mønet på taket, og rakk ikke å myse før hun hvisket krast

«Willy!»

«Ja?» svarte jeg, stille som en mus.

«Kan du ta imot dyna?» spurte Tuva. Hun strakte seg på tærne og rekte dyna med disneyprinsesser (hun hata det dynetrekket) opp mot meg.

«Og pass på at den bare blir våt på ene siden!» hviska hun mens jeg tok den imot.

«Jeg trodde du sov,» sa jeg og slo ut den rosa prinsessedyna ved siden av min blå Formel 1-dyne.

«Da må du tro en gang til,» sa Tuva mens hun karra seg opp på mønet. Vi hoppa inn i hver vår sovepose og la oss til rette. Vi sa ikke noe på en veldig lang stund. Stjernehimmelen var kjempefin.

«Hvorfor synes du det var så trist med det lammet, egentlig?» spurte Tuva omsider.

«Lamsleif,» retta jeg. «Og jeg vil ikke snakke om det.» Jeg hata å grine som jeg gjorde foran Tuva, og hun var i hvert fall teit om hun skulle spørre om det på den måten. Jeg var helt sikker på at hun syntes jeg var teit som grein hele tida.

«Okei.» sa Tuva, og var stille en stund til.

Stjernene glimta på nattehimmelen. Albert hadde fortalt meg at de glimta fordi lufta i atmosfæren ikke var helt gjennomsiktig og beveger seg hele tiden, og det var derfor du kunne se at lysene til hus og sånn også glimtet

på samme måte, bare de var langt nok unna. Jeg visste ikke om Tuva visste det, men jeg orka ikke å spørre.

«Skal vi snakke om det i morgen da?» spurte Tuva.

«Greit.» sa jeg. Akkurat nå ville jeg ha Tuva ved siden av meg, men bare hvis hun var stille. Og det var hun, fordi hun sovna ganske fort. Det gjorde jeg også, mens jeg tenkte på at Tuva sikkert syntes det var dødsteit at jeg gråt i dag også, og før jeg sovna helt tenkte jeg bare bittelitt på ulver.